

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

Факультет фізичної культури та здоров'я людини
Кафедра теорії та методики фізичного виховання і спорту

ОЛІМПІЙСЬКА ОСВІТА ЯК ЗАСІБ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНИХ
ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

Дипломна робота

Рівень вищої освіти - другий (магістерський)

Виконав:

студент б курсу, групи 611
спеціальності 017

«Фізична культура і спорт»

Манилюка В. Б.

Керівник: к.н.фіз. вих. та с., доц. Галан Я.П.

Рецензент: к.п.н., доц. Гнесь Н.О.

До захисту допущено:

Протокол засідання кафедри № __

від „__” _____ 2022 р.

Зав. кафедри _____

Чернівці – 2022

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ.....	8
1.1. Фізична культура і спорт як складова частина загальної культури особистості.....	8
1.2. Реалізація досвіду та завдань з олімпійської освіти зарубіжними і вітчизняними науковцями.....	10
1.3. 1.3. Теоретичні основи олімпійської освіти у навчальному процесі.....	17
1.4. Особливості системи олімпійської освіти в Україні та її практичне використання в ЗВО.....	21
РОЗДІЛ 2 МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОСЛІДЖЕННЯ	26
2.1. Методи дослідження.....	26
2.1.1. Теоретичний аналіз і узагальнення.....	26
2.1.2. Соціологічні методи.....	26
2.2. Організація дослідження.....	28
РОЗДІЛ 3 СТАВЛЕННЯ ТА ГОТОВНІСТЬ УЧАСНИКІВ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАХОДІВ З ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ.....	29
3.1. Організація олімпійської освіти у позанавчальній діяльності....	29
3.2. Готовність майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту до процесу впровадження олімпійської освіти.....	33
3.3. Заходи олімпійської освіти для студентів ЗВО.....	38
3.4. Перевірка ефективності програми «Сучасна олімпійська освіта» для студентів ЗВО.....	42
ВИСНОВКИ.....	54
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	55

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

МОА	Міжнародна олімпійська академія
МОК	Міжнародний олімпійський комітет
МСФ	Міжнародна спортивна федерація
НОК	Національний олімпійський комітет
НОА	Національна олімпійська академія
ОАУ	Олімпійська академія України
ЗВО	Заклад вищої освіти
ООН	Організація Об'єднаних Націй
США	Сполучені Штати Америки
ОКОІ	Організаційний комітет Олімпійських ігор

ВСТУП

Актуальність теми. Діяльність України на європейському та світовому рівні полягає у всебічному розвитку особистості, вдосконаленні її духовних і фізичних якостей. Саме завдяки цьому відбувається модернізація теперішнього навчально-виховного процесу. До одних із значних аспектів у цій діяльності є популяризація та формування у закладах загальної середньої освіти знань з олімпійської тематики.

Важливі принципи та основи олімпійської освіти висвітлені в Кодексі честі олімпійця України, який відповідає нормам і вимогам Конституції України, чинному законодавству України в галузі освіти, фізичної культури та спорту, положенням Олімпійської хартії, Етичного кодексу Міжнародного олімпійського комітету і Антидопінгового кодексу.

Як відомо, Україна належить до міжнародного олімпійського руху та виконує важливу роль у цьому процесі. Так, олімпійська тематики почала поширюватися наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття. У напрацюваннях М. Булатової, Б. Ведмеденка, В. Драги, К. Козлової, В. Платонова, Н. Турчиної та інших доведено, що роль олімпійської освіти полягає в розв'язанні питань спорту і фізичної культури, знань і навичок про олімпійські ідеали та цінності, які повинні набувати поширення серед учнівської та студентської молоді.

Вітчизняним та зарубіжним вченим М. Антиповій, Ц. Висоцкі, А. Єфімову, Є. Кулінковичу, М. Кобринському, С. Степанюк, Л. Сущенко та іншим імponує думка про те, що олімпійська освіта має на меті вирішити такі актуальні проблеми: підвищення зацікавленості дітей та молоді до занять фізичними вправами, сприяння фізичного розвитку, посилення рухової активності та пропагування засад здорового способу життя.

У дослідженнях С. Бубки, М. Булатової, Я. Галана, О. Вацеби, В. Єрмолової, Ю. Щербашин та ін. зазначено, що олімпійська освіта є підґрунтям олімпізму і відіграє роль певної філософії життя. За даними

доробку авторів, можна зробити висновок, що олімпійська освіта базується на якостях духу, волі, душі, розуму та тіла, які сприяють гармонійному розвитку людини та підтримують універсальні фундаментальні етичні принципи. Людина, у житті якої присутні регулярні заняття фізичною культурою і спортом, має більші успіхи у власній навчальній чи трудовій діяльності, вміє більш раціонально використовувати час, здійснювати ефективну комунікацію з іншими людьми, а також вирізняється активною соціальною позицією в суспільстві.

Проте у вітчизняній науково-методичній літературі спостерігаємо недостатню кількість теоретичних обґрунтувань структури, форм, засобів, педагогічних умов та особливостей формування олімпійської освіти дітей та молоді.

У зв'язку з цим, дослідження та аналіз теорії і методики виховання формування знань олімпійської тематики учнів підліткового віку, враховуючи її важливість та недостатню наукову обґрунтованість, посприяли вибору теми дисертаційної роботи “Формування знань з олімпійської тематики учнів основної школи у процесі занять фізичною культурою”.

Актуальність обраного напрямку дослідження зумовлена і тим, що за останній період в Україні спостерігаємо дещо меншу кількість наукових досліджень, спрямованих на гуманітарні, філософські, історичні, соціальні питання розвитку олімпійського руху.

Як зазначалося вище, Україна є активним учасником міжнародного олімпійського руху, тому наразі існує важливим є поширення та опрацювання цієї галузі, що вимагає відповідних науково обґрунтованих розробок.

На наш погляд, для активної інтеграції олімпійської освіти необхідно забезпечити й створити відповідну теоретичну основу, завдяки якій відбуватиметься впровадження форм і засобів олімпійської освіти в

навчально-виховний процес фізичної культури закладів загальної середньої освіти.

Змістовний компонент шкільних програм олімпійської освіти також потребує додаткового дослідження, оскільки від цього залежать ефективність організації та форми впровадження олімпійської тематики в навчально-виховний процес. Таким чином, першочергово необхідно визначити шляхи інтеграції заходів у розгалужену систему шкільної олімпійської освіти України.

Примітно, що ще в 90-х роках ХХ століття вітчизняні фахівці та вчені вивчали певні аспекти олімпійської освіти, зокрема її вплив на діяльність студентської молоді. Цим питанням займалися М. Булатова, І. Дикань, В. Платонов, Я. Щербашин, М. Олійник, В. Ашанін, В. Кудиненко та ін. Однак ґрунтовне дослідження і вивчення праць з теорії і методики навчання, аналіз відповідної літератури з фізичної культури, спорту, олімпійського руху свідчить про те, що на сьогодні формування знань олімпійської тематики учнів підліткового віку в сучасних умовах не повною мірою розкриті, вивчене, що створює умови для спеціального та цілісного дослідження.

Мета дослідження полягала у пошуку організаційних і методичних основ упровадження олімпійської освіти в навчальний процес підготовки фахівців з фізичної культури та спорту.

Досягнення поставленої мети провадилося вирішенням таких **завдань дослідження**:

1. Проаналізувати та визначити проблематику формування знань з олімпійської освіти у теорії і практиці фізичної культури та спорту.
2. Визначити ставлення та готовність до реалізації заходів з олімпійської освіти учасників навчально-виховного процесу ЗВО.
3. Розробити методичні рекомендації з олімпійської освіти для майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту.

Об'єкт дослідження: олімпійська освіта як засіб підготовки сучасних

фахівців з фізичної культури та спорту.

Предмет дослідження: організаційні та методичні основи олімпійської освіти при підготовці сучасних фахівців у галузі фізичної культури та спорту

Методи дослідження – *теоретичні*: вивчення і аналіз наукових джерел з проблеми наукового дослідження, нормативних й програмних документів, систематизація, класифікація, порівняння, узагальнення здобутих теоретичних та експериментальна перевірка готовності майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту з метою аналізу сутності наукового дослідження, виокремлення структури та особливостей формування знань з олімпійської освіти студентів, пошук механізмів розкриття педагогічних умов у процесі олімпійської освіти; *емпіричні*: методи педагогічної діагностики, що передбачають систематичне і цілеспрямоване педагогічне спостереження, різного роду бесіди та анкетування.

Організація дослідження. Під час організації дослідження ми використовували спеціальні вимоги щодо правил його проведення. Це дослідження передбачало багатоетапну організацію, де етап вирішував специфічні завдання і мав різного роду особливості. Магістерська виконувалася протягом 2021-2022 років. Дослідження проходило у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича для студентів спеціальності «Фізична культура і спорт» та «Середня освіта. Фізична культура».

Структура роботи. Магістерська робота складається з переліку умовних скорочень, вступу, трьох розділів, загальних висновків, списку використаних джерел, практичних рекомендацій та додатків.

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

1.1. Фізична культура і спорт як складова частина загальної культури особистості

Фізична культура і є складовою частиною загальної культури особистості, тому при розгляданні потенційних можливостей потрібно враховувати фізичні та духовні якості, якими володіє людина. У цьому контексті значна увага зосереджена на першому компоненті (фізичних можливостях) [].

Фізичні можливості особистості свідчать про оптимальний рівень розвитку фізичних якостей, рухових навичок і функціональних можливостей, які потребують відповідної діяльності. Таким чином діяльність – універсальний соціальний засіб формування індивіда. Завдяки безперервній діяльності людські можливості набувають не лише біологічних якостей, але й соціальних, що характеризує індивідуальний аспект фізичної культури людини [].

Необхідний рівень розвитку фізичних якостей безпосередньо впливає на фізичну готовність до процесу життєдіяльності. У зв'язку з цим, оптимальний рівень фізичних якостей сприятиме зміцненню здоров'я, вихованню здорового способу життя, розвитку фізичних і розумових здібностей, нормалізації психофізичного стану[].

Таким чином, із загального поняття культури окремою ланкою виступає фізична культура, що поєднує матеріальні й духовні цінності [].

За дослідженнями науковців [], людська діяльність і фізична культура як складники загальної культури взаємопов'язані одні з одними. Ці соціальні явища свідчать про те, що без будь-якої діяльності неможливий рівень розвитку суспільства.

За визначенням науковця Є.Н.Пристапи, “система української народної фізичної культури є складною багатофункціональною цілісністю, яка складається з світоглядно-філософських основ, комплексу народних знань і уявлень про фізичний розвиток і фізичне виховання людини, мови спілкування, збереження і передачі інформації, народних засобів фізичного виховання і традицій використання сил природи, гігієнічних факторів здорового способу життя, форм організації і реалізації народної фізичної культури, методичних особливостей використання засобів народної фізичної культури” [1].

А фізична культура, на думку О.М.Вацеби, становить цілісний складник та органічно доповнює загальне поняття культури. Дослідниця зазначає таке: “Здоров’я нації, фізично сильне військо, широта впливу на гармонійний розвиток особистості, можливість міжнародної репрезентації – ось основні докази на користь значимості фізичної культури в сучасних умовах” [1].

Саме тому спотсергігаємо певні зміни у ставленні та сприйнятті фізичної культури та спорту. “З розуміння цього прийде необхідність звернутись до історичного досвіду українського народу в галузі тіловиховання й спорту. До того досвіду, який з часом повинен би стати матеріалом для фундаменту в розбудові національної системи фізичної культури” [1].

За багатьма аналізами та дослідженнями, фізичне виховання покоління та рівень їхньої фізичної діяльності є недостатнім для виховання гармонійно розвиненої та фізично досконалої особистості. Традиційні засоби фізичного виховання на теперішній час не відповідають сучасним тенденціям, що свідчить про те, що вони потребують заміни на більш ефективні.

Сучасними проблемами фізичного виховання є, насамперед, застаріла матеріально-технічна база, яка не зовсім орієнтована на сучасні форми рухової активності; низький рівень поінформованості дітей, що спричиняє у свою чергу зниження їхніх теоретичних знань. З цього випливає недостатній

рівень фізичного здоров'я дітей, низький рівень їхнього залучення до фізкультурно-спортивних занять.

Зниження рівня ефективності організації фізичного виховання зумовлене відсутністю мотивації до рухової активності, занять фізичною культурою і спортом.

1.2. Реалізація досвіду та завдань з олімпійської освіти зарубіжними і вітчизняними науковцями

Під час формування та становлення будь-якої освітньо-виховної системи початковою ланкою є обґрунтування та аналіз вихідних теоретичних положень до розробки практичної реалізації конкретних завдань для досягнення поставленої мети й цілей.

Міжнародний олімпійський комітет (МОК) – найвищий керівний орган міжнародного руху. Завдяки МОК відбувається керування міжнародною системою олімпійської освіти через окремі відділи, що поширюють і пропагують ідеї олімпізму й загалом олімпійської освіти (Рис. 1.1.).

Рис.1.1. Сучасний вигляд штаб-квартири МОК

До цих структур належать також і Олімпійський музей та Міжнародна олімпійська академія (МОА). Однак, перш за все, потрібно охарактеризувати детальніше діяльність освітніх структур МОК, які виконують першочергові завдання та функції олімпійської освіти [9].

Так, олімпійський музей, який належить до найважливіших центрів наукових досліджень у галузі олімпійського спорту, олімпійської освіти і виховання, створено у Лозанні 23 червня 1993 року. Його будова складається з білого мармуру, який є символом походження Олімпійських ігор, вказує на прозорість і простоту олімпійських принципів та цінностей. У стінах музею можна побачити найбільшу у світі експозицію часів Стародавньої Греції. Значна кількість експонатів мають історичну цінність, вони прибули з музеїв різних країн для розміщення саме в Олімпійському музеї. У стінах музею можна побачити експозицію, що розташована на його п'яти поверхах. Завдяки цій експозиції відвідувачі можуть отримати найповніше уявлення про історію олімпійського руху, його сучасний стан і огляд з точки зору майбутнього. Також у музеї міститься повна колекція автографів олімпійських чемпіонів, колекція смолоскипів з олімпійським вогнем, своєрідна колекція монет та марок, олімпійських медалей, прапорів та іншої олімпійської атрибутики за період олімпійської освіти. Важливу роль та місце в музеї належить образотворчому мистецтву: картинам, скульптурам, фотографіям, відеодокументам тощо. У рамках музею було відкрито Центр олімпійських досліджень. Сюди належить публічна бібліотека, яка нараховує (5 000 одиниць літературних видань, відділи архівів та публікацій НОК і Міжнародних спортивних федерацій. У Центрі олімпійських досліджень міститься й така документація: архіви МОК, кореспонденція П'єра де Кубертена, більше 200 тисяч фотографій, значна кількість фільмів, понад 7 000 годин відеофільмів [].

Міжнародна олімпійська академія (МОА) – національна грецька організація, діяльність якої з моменту її утворення підтримується Міжнародним олімпійським комітетом.

За визначеннями В. Платонова та С. Гуськова (1994), вперше необхідність створення навчально-освітнього центру висунув представник Національного олімпійського комітету Греції професор Іоаніс Христафіс на Олімпійському конгресі 1926 році. Під час конгресу відбувалося обговорення питання про відродження давнього гімнасія на території Стародавньої Олімпії. А в Афінах на сесії МОК у 1934 році, яка відбулася в Афінах, учасники порушили питання про створення навчального центру. Важливе значення для його створення відіграли экс-генеральний секретар Національного олімпійського комітету Греції Джон Кецеас і професор Карл Дім (Німеччина), саме завдяки ним розпочалася реалізація цього задуму [].

Примітним є і те, що в Берліні у 1938-1944 рр. діяв “Центр олімпійського навчання”, керівником якого був Карл Дім. Він започаткував дослідження олімпійської тематики у діяльність громадських та державних організацій [].

У 1939 році за підтримки МОК олімпійський комітет Греції вирішив створити Олімпійську академію, яка виконувала б роль міжнародної структури. Емблемою МОА стало поєднання олімпійського символу та літери “А” (академія) з голубом, що символізує єдність, мир та дружбу серед різних народів світу (рисунок 1.2).

Рис. 1.2. Емблема Міжнародної олімпійської академії

Підґрунтям діяльності Міжнародної олімпійської академії, як показало наше дослідження, є реалізація відповідних освітніх програм, зокрема:

- Міжнародні сесії молодих учасників;
- Міжнародні семінари післядипломної олімпійської освіти;
- об'єднані Міжнародні сесії президентів Національних олімпійських комітетів і керівників міжнародних федерацій;
- об'єднані Міжнародні сесії педагогів і представників вищих навчальних закладів та інших інституцій з фізичного виховання;
- спеціальні сесії, створені для представників установ і організацій, діяльність яких безпосередньо пов'язана з олімпізмом; сюди відносимо Національні олімпійські комітети, міжнародні спортивні федерації, товариства спортивної медицини, асоціації тренерів, суддів і спортивних керівників;
- спеціальні сесії для закладів і організацій, які не мають прямого зв'язку з олімпізмом, проте їх діяльність спрямована на поширення олімпійських ідеалів і цінностей;
- освітні програми для навчальних закладів різного рівня (університетів, коледжів, шкіл, спортивних клубів);
- зустрічі з провідними фахівцями, дослідження яких спрямоване на розвиток та аналіз олімпійського руху;
- конференції зі спортивної тематики [].

Варто зазначити, що МОА керує й підтримує діяльність Національних олімпійських академій завдяки реалізації національних освітніх програм олімпійської освіти, які націлені на заохочення молоді до вивчення іноземних мов і культурних надбань країн світу, акцентування уваги суспільства на світових проблемах екології, економіки, здоров'я й освіти. Такі програми спрямовані також і на залучення молодого покоління

до занять спортом, що прсилує позицію і роль системи олімпійської освіти у різних країнах [].

У 1990 році під час створення Національного олімпійського комітету України важливого значення набула організація роботи національної структури відповідно до міжнародних норм та рекомендацій Міжнародного олімпійського комітету. У зв'язку з цим, на другій сесії Генеральної асамблеї НОК України, яка відбулася 20 вересня 1991 року, було ухвалено рішення, яке полягало в розміщенні олімпійських академій на основі навчальних закладів. Так Олімпійська академія України (ОАУ) була створена на базі Державного інституту фізичної культури, а її філіали були започатковані при Львівському, Донецькому, Дніпропетровському та Харківському інститутах[].

У результаті цього розпочався складний і тривалий процес формування структури й організації діяльності ОАУ. Основними перешкодами й труднощами при цьому були такі: відсутність досвіду діяльності в Україні такого роду організації, кадрове забезпечення, виділення основних напрямів діяльності, налагодження міжнародних зв'язків, пошук кваліфікованих фахівців у цій галузі. Однією з найважливіших проблем була матеріальна нестабільність, оскільки у розпорядженні ОАУ була обмежена кількість коштів для видання популярної літератури, наукових досліджень, проведення сесій ОАУ та ін.

Попри вищезазначені проблеми й перепони ОАУ було створено у лютому 1992 року і зареєстровано 16 вересня цього ж року Міністерством юстиції України як самостійну громадську організацію, що діє під егідою НОК України. Через два роки (5-10 вересня 1994 року) було проведено першу сесію Олімпійської академії України для молодих учасників, яка відбулася у Харкові. Цей захід був присвячений сторіччю олімпійського руху сучасності. До роботи сесії приєдналися молоді вчені, аспіранти, студенти, викладачі вищої школи України, члени наукових товариств, співробітники навчальних і наукових установ із 12 країн світу та ін. Вони

виступили зі статтями та доповідями про Олімпійські ігри Стародавньої Греції, відродження та історію олімпійського руху сучасності, сучасному стану і перспективам розвитку олімпізму в різних країнах світу й зокрема в Україні [1].

Програма сесії складалася з різного роду наукових, спортивних, культурних заходів. До таких заходів відносимо міжнародний семінар, присвячений 100 річниці МОК, який посів чільне місце серед інших заходів, літературно-публіцистичний конкурс “Олімпійські долі: невідомі сторінки”, зустрічі з ветеранами Олімпійських ігор, змагання за програмою “Спарт”, мистецькі виставки та ін. [1].

Принцип індивідуального та колективного членства – основоположний принцип, за яким діє Олімпійська академія України. Керівними органами ОАУ є виконком та Президент. На сьогодні президентом ОАУ є професор Марія Булатова(Рис. 1.2.).

Рис. 1.3. Президент олімпійської академії України

Сесія – вищий керівний орган ОАУ. Її скликання відбувається раз на рік. У міжсесійний період виконавчим та керівним органом ОАУ є виконавчий комітет. Термін обрання президента ОАУ – 4 роки. Цей вибір здійснюється на засіданні виконкому ОАУ та делегується до складу виконкому НОК України. Основною мовою роботи ОА України,

безсумнівно, є українська мова, проте під час міжнародної діяльності використовуються офіційні мови МОК [1].

Мета діяльності ОАУ – розвиток та зміцнення олімпійського руху в Україні, духовне взаємозбагачення людей, поширення й обмін цінностями національної культури під егідою ідей і принципів олімпізму при співпраці з державними, громадськими та іншими організаціями на засадах незалежності та доброї волі, в інтересах спорту і олімпійського руху [1].

Діяльність ОАУ спрямована на вирішення таких завдань:

1. Всебічне вивчення, популяризацію, розвиток і розповсюдження олімпійських ідеалів і принципів, гуманістичних цінностей олімпізму, олімпійського руху та олімпійських ігор, сприяння розвитку спортивно-масової та фізкультурно-оздоровчої роботи серед населення України.

2. Всебічне сприяння фізичному, моральному й духовному вдосконаленню особистості в міжнародному спортивному русі для зміцнення миру, дружби і співробітництва між народами всіх країн нашої планети.

3. Підтримку дій усіх прогресивних сил, що ведуть боротьбу за єдність олімпійського руху, проти політичної, расової, національної, релігійної чи будь-якої іншої дискримінації в олімпійському спорті.

4. Пропаганда ідей олімпізму, як одного із дійових засобів залучення громадян до ідеалів добра, миротворчості, здорового і щасливого способу життя.

5. Сприяння участі фахівців України в діяльності Міжнародної олімпійської Академії, в роботі наукових симпозиумів, конгресів і конференцій, у діяльності міжнародних спортивних федерацій, об'єднань і асоціацій, олімпійських конгресів та інших заходів, які проводить Міжнародний олімпійський комітет.

6. Участь в організації та проведенні науково-дослідних робіт та освітньої діяльності, поширенні наукової інформації за результатами наукових розробок олімпійської тематики.

7. Репрезентація Академії і захист її інтересів у МОА, а також здійснення міжнародних контактів та зовнішньоекономічних зв'язків зі спортивних питань.

8. Участь в організації підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації фахівців галузі фізичної культури і спорту.

9. Створення регіональних відділень Олімпійської академії України в Автономній Республіці Крим, областях України, містах Києві і Севастополі [].

Діяльність Олімпійської академії України здійснюється за такими напрямками:

- олімпійська освіта у закладах вищої освіти;
- олімпійська освіта в загальноосвітніх і закладах дошкільної освіти;
- видавнича діяльність;
- рух "Спорт для всіх";
- участь у міжнародних наукових та освітніх заходах;
- ветеранський рух;
- олімпійський рух в Україні;
- співпраця з засобами масової інформації.

Отже, діяльність ОАУ спрямована на популяризацію олімпійської освіти для всіх учасників навчально-виховного процесу.

1.3. Теоретичні основи олімпійської освіти у навчальному процесі

Проаналізувавши науково-методичну літературу вітчизняних науковців та вчених, спеціалістів зарубіжних країн, присвяченій питанням засвоєння знань з олімпійської освіти у студентів у процесі навчання та виховання з фізичної культури та спорту, дозволив нам сформулювати теоретичні засади олімпійської освіти школярів. Вивчення спеціальної науково-методичної літератури дозволило нам визначити мету, завдання, функції, зміст, методи, засоби та форми олімпійської освіти у процесі навчання та виховання.

Проте, перш ніж перейти до розгляду системи олімпійської освіти, розглянемо та проаналізуємо компоненти педагогічного процесу навчання як системи, що визначає його структуру.

Проаналізувавши, що, у сучасній педагогічній науці структура процесу навчання та виховання виглядає так: із мети навчання спливають завдання, із завдань — закономірності та принципи; принципи координації змісту; Форми та методи, прийоми навчання залежать від змісту навчального компоненту. Вирішальними умовами навчання так виховання як діяльності є мета навчання та завдання, потреби і мотиви навчально-пізнавальної діяльності школярів, зміст матеріалу, який мають засвоїти діти. Ці умови взаємопов'язані і взаємопов'язані (Рис 1.1.).

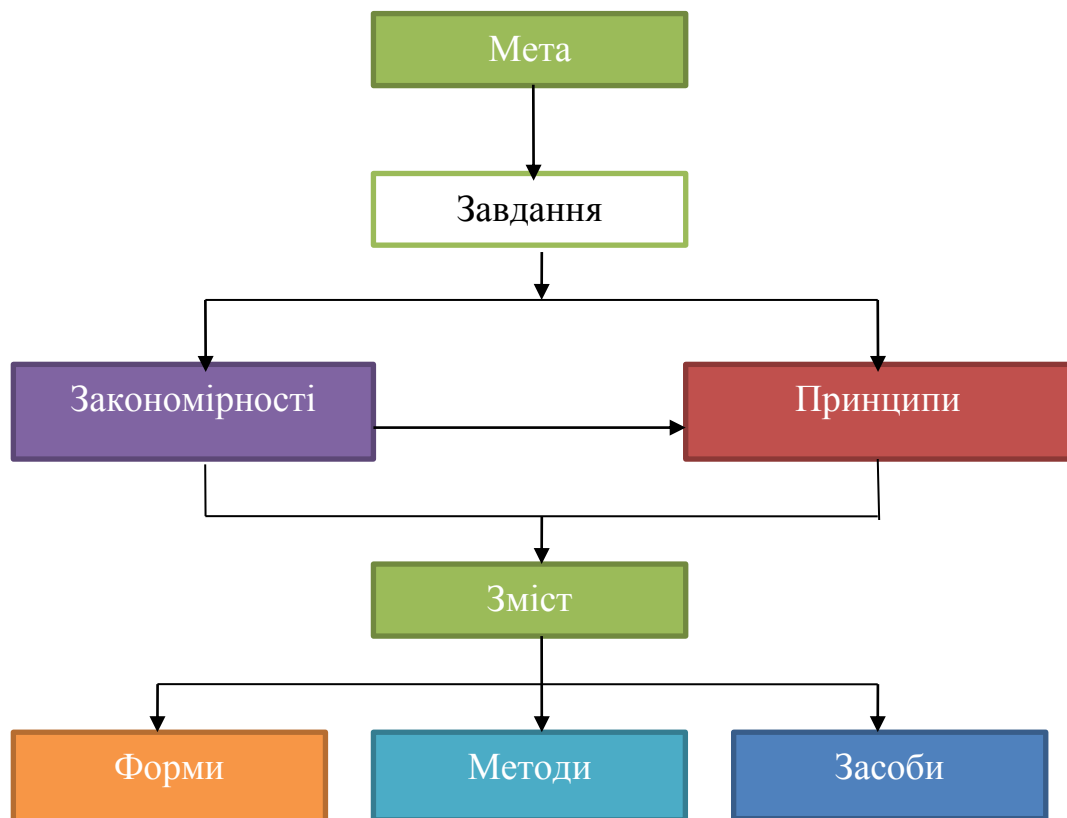

Рис. 1.4. Основні компоненти навчального процесу як дидактичної системи

Осмислення та знання структури процесу навчання та виховання дає педагогу глибше зрозуміти сутнісну і характеристику освіти як педагогічного

процесу, визначити науково-обґрунтовані підходи до її практичної реалізації у навчально-виховному процесі.

Така структура свідчить про двосторонній характер навчального процесу і зумовлює необхідність тісної взаємодії викладача і студента на всіх етапах навчальної роботи, починаючи з визначення мети і завдань, закінчуючи перевіркою й оцінкою її результатів. , і дає вчителю чітке уявлення про основні ланки навчального процесу і, відповідно, допомагає його цілеспрямовано та якісно організувати.

Ціль як складова освіти є основним, вихідним пунктом теорії і практики і безпосередньо впливає на всіх учасників цього процесу, визначає основні напрямки виховної роботи в різних освітньо-виховних системах, визначає завдання, принципи, зміст, методи та організаційні форми роботи. Цілі виховання дає вчителю можливість відповідно планувати свої педагогічні впливи, визначати сприятливі умови і способи вирішення практичних та педагогічних завдань.

Аналіз спеціальної науково-методичної літератури з проблем олімпійської освіти вітчизняних видань свідчить, що на думку чималої кількості авторів (М.М. Булатова, 2021, В.М. Єрмолова, 2021, Я.П. Галана, 2022), метою олімпійської освіти є залучення дітей, школярів та студентів, до фізичної активності та підвищення рівня знань з олімпійської тематики.

Мета освіти конкретизується через систему завдань навчання, які дають змогу здобувати знання, набути вміння і навички згідно з навчальними планами та програмами.

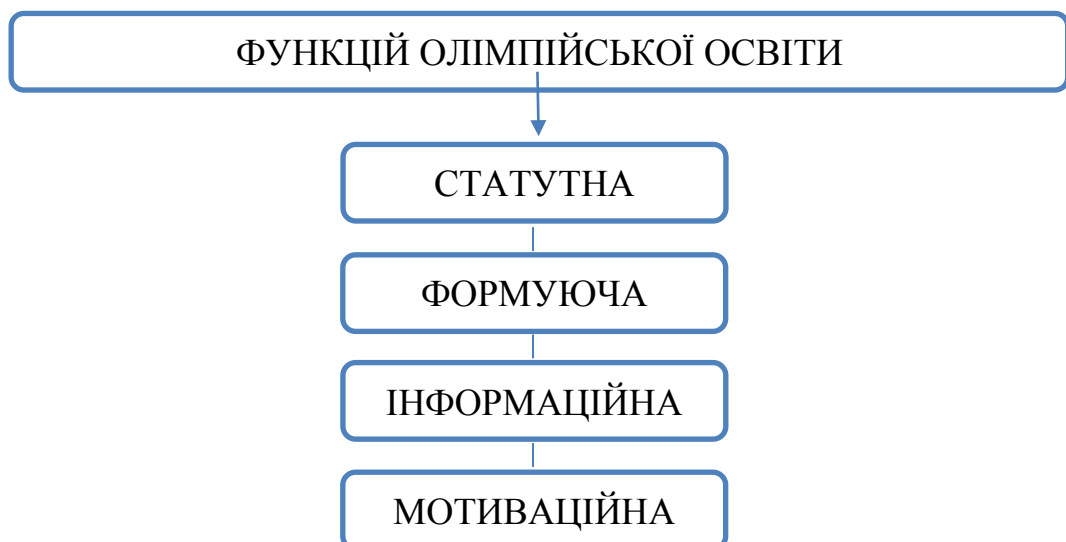
Аналіз спеціальної літератури (М.М. Булатова, 2002; В Єрмолова, 2012 та ін.) показав, що в освітньому сенсі олімпійська освіта спрямована на поширення і удосконалення знань про Олімпійські ігри і олімпійський рух, їх історію, мету та завдання, концепцію, принципи, цінності та ідеал олімпізму; основних ідей гуманізму, що торкаються відносин між суспільством і особистістю; гуманістичний, соціально-культурний потенціал спорту, його можливості для позитивної дії на моральну, естетичну, фізичну,

комунікативну, екологічну культуру людини, на її інтелектуальні, творчі здібності.

Результатом засвоєних знань олімпійської тематики є формування в дітей:

- інтересу до Олімпійських ігор і олімпійського руху;
- позитивної орієнтації на спорт як сфери прояву естетики, моральності, культури, гуманної поведінки людей один до одного;
- потреби в активних заняттях спортом, у використанні цих занять не тільки для підвищення спортивної майстерності, але і для свого гармонійного, всебічного розвитку, удосконалення як фізичних, так і духовних якостей;
- бажання бути учасником олімпійського руху, поширювати ідеї олімпізму;
- вміння будувати свої заняття фізичними вправами, щоб вони не шкодили здоров'ю і сприяли гармонійному розвитку особистості;
- звички завжди вести чесну і справедливую боротьбу, проявляти мужність і волю у спорті, в спортивних змаганнях;
- вміння бачити і розуміти красу спорту;
- позитивного ставлення до природи під час занять спортом відповідно до вимог екологічної культури; пояснювати та пропагувати ідеї олімпізму.

До основних функцій олімпійської освіти президент ОАУ, професор М.М. Булатова (2002) відносить такі (Рис. 1.5.):

|

ПРОФІЛАКТИЧНА

Рис. 1.5. Основні функції олімпійської освіти

статутна – розуміння і сприйняття керівниками освіти та спорту, педагогами, спортсменами-олімпійцями, дітьми і молоддю соціальної ролі олімпійського руху, як ефективного засобу виховання та освіти;

формуюча – вплив ідей олімпізму на розвиток педагогів, членів колективів освітніх установ, а також реалізація їх творчого потенціалу в процесі олімпійської освіти;

інформаційна – вплив олімпійської освіти на ріст педагогічної майстерності педагогів;

мотиваційна – створення умов, що спонукають суб'єктів процесу олімпійської освіти до ефективного виконання своїх обов'язків і функцій;

профілактична – прогнозування, попередження і ліквідація небажаних проявів поведінки, негативних якостей і рис характеру дітей і підлітків у процесі олімпійської освіти [].

1.4. Особливості системи олімпійської освіти в Україні та її практичне використання в ЗВО

Метою олімпійської освіти є впровадження дієвої системи фізкультурної просвіти, яка покликана сприяти вихованню студентів на гуманістичних ідеалах олімпізму, формуванню популяризації здорового способу життя, престижу здоров'я, залучення до регулярних занять фізичною культурою і спортом. Зважаючи на це, олімпізм завдяки своєму значному гуманістичному потенціалу може служити ідеологічною і моральною концепцією виховання й освіти підростаючого покоління. Всесвітній форум "Освіта і спорт на служінні олімпізму", що проходив у 2004 році, настійно рекомендував "надавати допомогу молоді всього світу, приділяючи основну увагу навчанню універсальних етичних цінностей". В умовах сьогодення

особлива увага приділяється розробці нових виховних технологій, які б забезпечували формування і розвиток у підростаючого покоління насамперед духовних якостей як домінуючих і вирішальних для розвитку цілісної особистості.

Особистісно-орієнтоване виховання в умовах фізкультурно-спортивної діяльності передбачає формування і розвиток особистісних цінностей людини, які дозволять їй вирішувати безліч життєвих питань та досягати поставлених індивідуальних та суспільних цілей.

Через *виховання моральності* педагог створює умови, за яких у вихованця, незважаючи на стан фізичного розвитку та рівень фізичної підготовленості і працездатності, виникає необхідність самостійного прийняття рішень щодо максимальної реалізації своїх можливостей, спрямованих на самовдосконалення. Зазначене сприяє розвитку внутрішньої потреби моральної поведінки без втручання.

Вивчення історії та розвитку олімпійського руху, його ідеалів, принципів і місця у системі явищ сучасного суспільного життя набуває неабиякого виховного й освітнього значення. Саме тому в умовах сьогодення особливого значення набуває олімпійська освіта, покликана виховувати в підростаючого покоління прийняття принципів олімпізму.

Суб'єктами олімпійського виховання виступають усі члени колективу навчального закладу, на базі якого проводиться освітня робота. Студенти є не лише об'єктом цілеспрямованої діяльності дорослих, а й виступають активними суб'єктами, які пропагують і реалізують ідеали і цінності олімпізму на практиці. Виходячи з цього, у рамках навчального закладу для розв'язання завдань олімпійського виховання й освіти формуються суб'єкт-об'єктні та суб'єкт-суб'єктні відносини.

Олімпійське виховання у вузькому розумінні – це процес цілеспрямованого і систематичного впливу суб'єкта виховання на об'єкт в інтересах розвитку якостей, що відповідають меті і завданням виховної системи "олімпійська педагогіка". Дане визначення характеризує суть

процесу олімпійського виховання як спільної діяльності, з одного боку, тренерів-викладачів і педагогів, що впливають на розум, почуття, волю дитини та підлітка, а з іншого боку – дітей та підлітків, які активно реагують на ці дії під впливом своїх потреб, мотивів, життєвого і спортивного досвіду, переконань і інших факторів. Характер взаємозв'язків і виховні функції кожного суб'єкта регулюються педагогічними принципами і спрямовані на забезпечення успішності виховного процесу.

Олімпійська освіта спрямована на формування й удосконалення в студентів:

- системи знань;
- системи мотивації (інтересів, потреб, ціннісних орієнтацій, установок тощо);
- системи умінь та навичок.

Основними завданнями олімпійської освіти у навчальних закладах є:

- формування світогляду, основу якого становлять моральність, патріотизм, здоровий спосіб життя;
- формування громадянської життєвої позиції на основі гуманістичних ідеалів олімпізму;
- формування позитивних мотивацій до зміцнення здоров'я, фізичного та духовного розвитку;
- формування знань з історії олімпізму як однієї зі сторін культурної спадщини людства і виховання на цій основі почуття національної гордості;
- створення умов для розвитку здібностей, нахилів і талантів дітей та учнівської молоді;
- формування знань про олімпійський рух як дієвий засіб зміцнення миру та взаєморозуміння між народами.

Олімпійська освіта базується на гуманістичних ідеалах, Олімпійській хартії, багатовіковій практиці олімпійського руху. Комплексний підхід до виховання дозволяє формувати дитину як цілісний феномен, в якому

гармонійно розвиваються та удосконалюються всі його характеристики – індивід, особистість, суб'єкт суспільства.

Принципи і цінності олімпізму можуть бути зрозумілі та прийняті як особлива життєва позиція і поведінка, доведені до розуміння шляхом педагогічного підходу, особливо у спортивній та культурній діяльності.

Інтеграція програм з олімпійської освіти базується на трьох основних методах:

- вивченні теоретичних основ, які містять матеріали з історії давньогрецьких Олімпійських ігор, відродження та становлення сучасного олімпійського руху, а також про олімпійські принципи та символи, Олімпійську хартію тощо;

- використанні різних видів літератури та мистецтва (малювання, ліплення, спів, музика, слово тощо); пошукова робота (створення музеїв, кабінетів олімпійської освіти);

- організації та проведенні рухової діяльності як основи олімпійської освіти (всі види змагальної діяльності, заняття фізичною культурою та спортом, у процесі яких діти набувають навичок керування олімпійськими принципами у повсякденному житті).

Освітня педагогічна діяльність спрямована на озброєння знаннями:

- з історії давньогрецьких Олімпійських ігор та Олімпійських ігор сучасності;

- сучасного олімпійського руху, його завдань; цінностей та ідеалів олімпізму;

- про спорт та його різновиди; засоби і методи спортивної підготовки;

- про соціально-культурний та гуманістичний потенціал спорту та його роль у формуванні здорового способу життя;

- про концептуальні основи й основні ідеї та цінності гуманізму у міжособистісних стосунках.

Одночасно із проведенням інформаційної роботи необхідно створювати реальні умови, які б спонукали школярів не тільки визнавати

самовдосконалення, гармонійний розвиток особистості та принципи "чесної гри" важливими цінностями олімпізму, а й керуватись ними у повсякденному житті.

У практику роботи навчальних закладів олімпійську освіту необхідно впроваджувати, використовуючи різні форми роботи. Тільки поєднання навчання та виховання, набуття певних знань та здатність використовувати ці знання у повсякденному житті можуть принести бажані результати.

РОЗДІЛ 2 МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1. Методи дослідження

Для вирішення поставлених завдань були використані такі методи дослідження:

- Теоретичний аналіз і узагальнення літературних джерел;
- Бесіда;
- Анкетування;
- Педагогічний експеримент;
- Методи математичної статистики.

-

2.1.1. Теоретичний аналіз і узагальнення літературних джерел

У процесі дослідження нами було проаналізовано 52 джерел науково-методичної, спеціальної літератури та інтернет-ресурсів.

Аналіз наукової літератури з питань фізичної культури та спорту, олімпійської освіти, надало можливість охарактеризувати проблему використання організаційних методів та засобів навчання в навчально-виховному процесі підготовки студентів у ЗВО а саме на спеціальностях «Фізична культура і спорт» та «Середня освіта фізична культура». Проаналізувавши наукові джерела ми визначились з проблематикою дослідження та окреслити ключові напрями впровадження олімпійської освіти для студентів спеціальностей. На основі аналізу і узагальнення літературних джерел були визначені об'єкт, предмет, сформовані мета і завдання дослідження, розроблено структуру експериментального дослідження.

2.1.2. Соціологічні методи

Бесіда – це спосіб отримання теоретичних відомостей у процесі

безпосереднього словесного (усного) спілкування за заздалегідь наміченим планом або в довільному порядку. Особлива користь від використання методу бесіди полягає в тому, що є можливість під час спілкування внести корективи в розмову і змінити напрям розмови, а також зробити висновок про своє особисте ставлення до фактів, які він повідомляє. Завдяки методу інтерв'ю вдалося підготувати та оптимізувати анкети для вчителів, учнів та їхніх батьків. Бесіди в рамках нашого констатуючого експерименту були проведені з фахівцями в галузі фізичного виховання та спорту та викладачами ЗВО.

Анкетування – метод одержання інформації за допомогою письмових відповідей респондентів на систему запитань анкети. Анкети містили відкриті та закриті запитання.

Анкетування проводилося серед студентів спеціальностей «Фізична культура і спорт» та «Середня освіта. фізична культура» факультету фізичної культури та здоров'я людини Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. У період від березня 2022 по жовтень 2022 рр. на вище перерахованих спеціальностях.

Проведення анкетування серед майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту у травні 2022 р. Анкети роздавались особисто студентам та передавались через колег. Студенти, які брали участь у дослідженні навчались у Чернівецькому національному університеті Імені Юрія Федьковича на факультеті фізичної культури та здоров'я людини на спеціальностях «Фізична культура і спорт» та «Середня освіта. фізична культура» (дод. А). Перша частина анкети мала інформативний характер. Друга частина представляла запитання з аналізу готовності до впровадження олімпійської освіти у навчальний процес. Заключна частина анкети включала запитання, які були спрямовані на поширення та популяризацію знань з олімпійської освіти серед дітей.

2.2. Організація дослідження

Дослідження проводилося протягом 2021–2022 років у три етапи:

На **першому етапі** (жовтень 2021 – лютий 2022 рр.) аналізувався стан досліджуваної проблематики дослідження у наукових публікаціях, фахових статтях, монографіях, та мережі Інтернет. Загалом було проаналізовано 47 літературних джерел, серед яких 5 зарубіжних авторів. Були визначені вихідні теоретичні положення, предмет та об'єкт дослідження, мета, конкретизовані завдання дослідження.

На **другому етапі** (березень 2022 – жовтень 2022 рр.) було проведено констатуючий експеримент, під час якого здійснено анкетування 43 студентів спеціальностей «Фізична культура і спорт» та «Середня освіта. Фізична культура» факультету фізичної культури та здоров'я людини Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Було адаптовано анкети для студентів фізкультурних спеціальностей. Також на даному етапі відбувалися педагогічні спостереження за навчально-виховним процесом студентів, вивчалися нормативно-правові, методичні матеріали, відповідність дидактичних методів, засобів та принципів навчання, що використовувались у навчально-виховному процесі.

На **третьому етапі** (жовтень 2022 – листопад 2022 рр.) було розроблено програму в модифікації «Сучасна олімпійська освіта» та перевірено її ефективність.

РОЗДІЛ 3 СТАВЛЕННЯ ТА ГОТОВНІСТЬ УЧАСНИКІВ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАХОДІВ З ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ

3.1. Організація олімпійської освіти у позанавчальній діяльності

Позанавчальна діяльність була представлена різного роду заходами з олімпійської освіти для студентів ЗВО під час навчального процесу. Різного роду змагання, тренування, заняття у секціях з різних видів спорту та самостійними тренуваннями. Форми олімпійської освіти займають важливе місце під час навчання та підготовки майбутнього фахівця з фізичної культури та спорту (рис. 3.1).

У позакласній роботі передбачалося проведення різноманітних спортивно-масових, благодійних заходів, фізкультурно-оздоровчих заходів, вікторин, ігор у вільний час, благодійних майстер-класів, конкурсів, розваг, свят, показових виступів спортсменів, прослуховування казки «Олімпійська мрія», презентацій, де використовувалися основні ідеї та принципи олімпізму. максимально ефективно для їх популяризації серед дітей.

Позазавчальна діяльність зі студентами Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича спеціальності «Фізична культура і спорт» виступала основоположним фактором при формуванні знань з олімпійської тематики, адже практично на усіх заняттях можливо використовувати основи олімпійських знань для їх передачі дітям у різних формах під час проведення різного роду заходів.

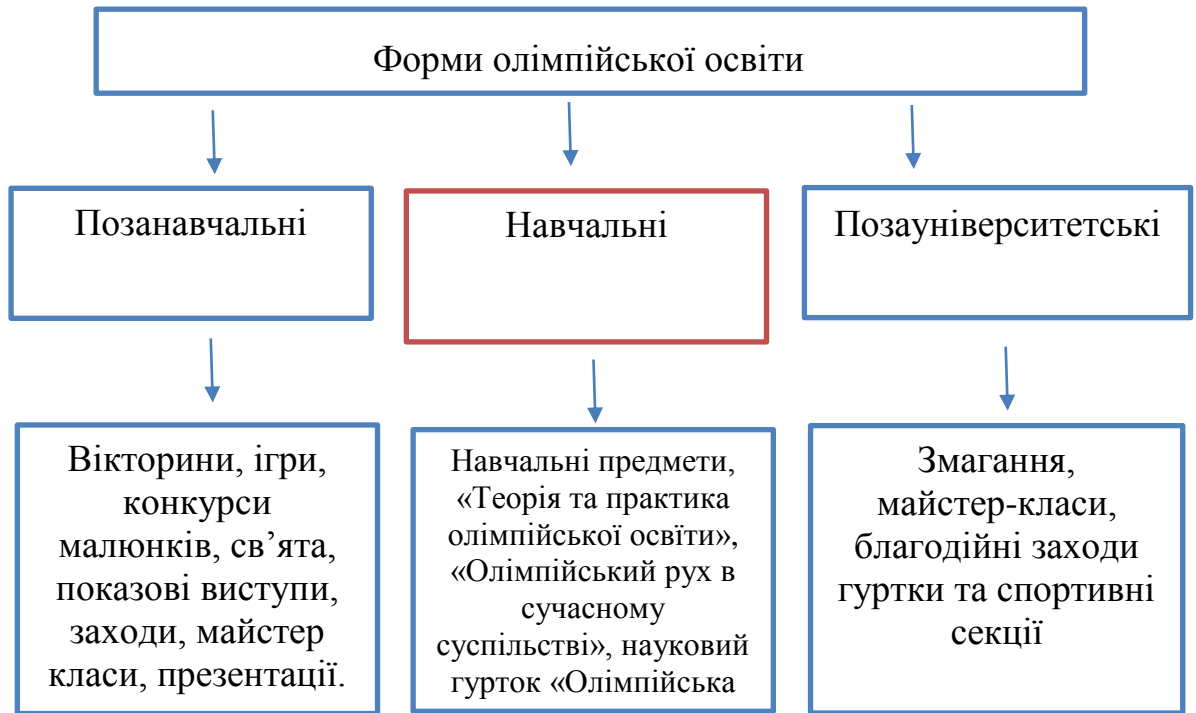

Рис. 3.1. Форми організації олімпійської освіти у ЗВО

Окрім форм організації олімпійської освіти (навчальні, позанавчальні, позауніверситетські) студентів слід також залучати до волонтерської діяльності під час навчання (Рис. 3.2.).

Рис. 3.2. Студенти волонтери під час проведення заходів з олімпійської освіти

Важливу роль у впровадженні олімпійської освіти в систему роботи зі студентами різних курсів відіграють олімпійські кабінети, класи, бібліотеки, музеї спортивної (олімпійської) слави, які слугують для студентів (майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту) мотиваційним компонентом та джерелом інформації з історичних аспектів олімпійського руху (Рис. 3.3, 3.4).

Всеукраїнські заходи національного олімпійського комітету України «Олімпійський день» та «Олімпійський урок» входять до переліку заходів в яких беруть участь студенти всіх ЗВО, під час яких, поряд із змагальною діяльністю, провідне місце займають культурно-освітніх заходів, серед яких спілкування та виступи відомих спортсменів-олімпійців, тренерів, представників культури, громадськості.

Рис. 3.3. Олімпійська бібліотека у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича

Олімпійська бібліотека відкрита на факультеті фізичної культури та здоров'я людини Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича для майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту.

Також на факультеті функціонує «Клас олімпійського та професійного спорту» та є «Олімпійський куточок», останній який функціонує в рамках наукового проекту молодих вчених Міністерства освіти та науки України для молодих вчених «Інноваційна модель реалізації та формування патріотизму засобами олімпійської освіти».

Рис. 3.4. Олімпійський куточок у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича

Зміст різних заходів у ЗВО продиктований вибором оптимальних засобів і методів, завдяки яким реалізовувався проект «Інноваційна модель реалізації та формування патріотизму засобами олімпійської освіти», завдяки якому почались творюватись та організовуватись різного роду заходи для студентів.

Отож, олімпійська освіти у навчальному процесі студентів може відігравати вагомую роль при підготовці фахівців у галузі «Фізична культура спорт».

3.2. Готовність майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту до процесу впровадження олімпійської освіти

На сучасному етапі розвитку суспільства досить актуальним є питання інтеграції олімпійської освіти в освітній процес []. Особливо актуальним, на нашу думку, залишається вивчення питання інтеграції майбутніми фахівцями з фізичної культури та спорту до впровадження олімпійської освіти в освітній процес. Адже завдання цих майбутніх педагогів – впровадження всіх інноваційних технологій у практику.

Ми провели опитування, в якому взяли участь 43 майбутніх педагогів. Важливо зазначити, що оцінка рівня рухової активності є досить суб'єктивною. За результатами опитування на достатньому рівні рухової активності володіють 59,4 % студентів, на високому – 19,6 %, на незадовільному – 9,5 % студентів, і лише 11,3% студентів. при низькому рівні фізичної активності. (Рис. 3.5.).

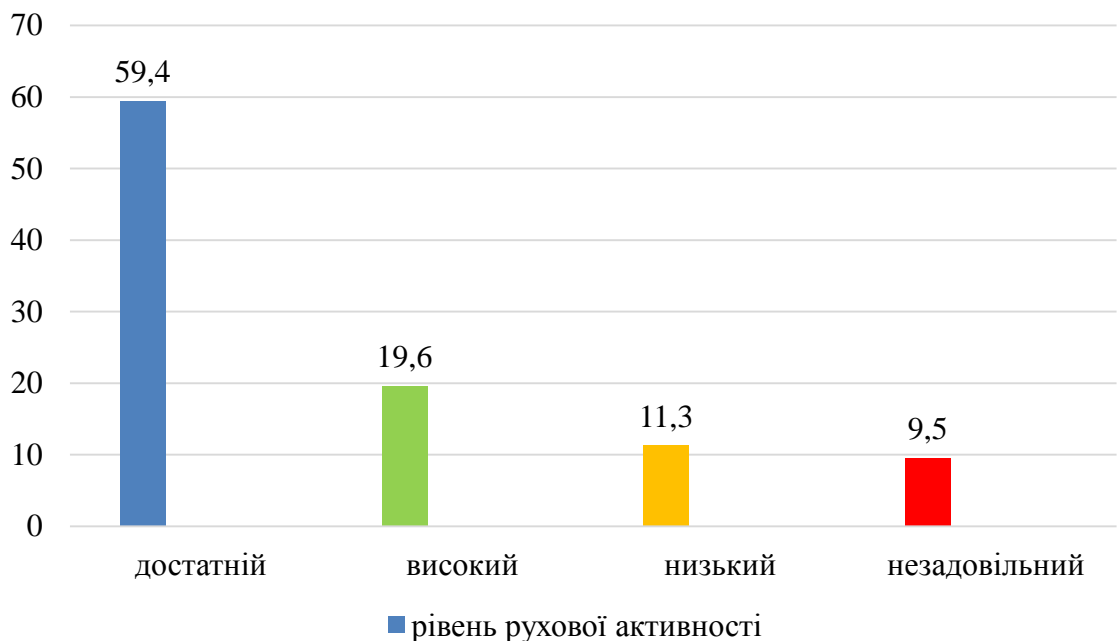

Рис. 3.5. Оцінка рівня рухової активності, %

Місце, де відбувається вирішальний виховний вплив на свідомість

дітей, стало об'єктом наступного запитання, а варіанти відповіді не обмежилися одним: можна було вибрати з кількох запропонованих. Майже однакову кількість голосів отримали два варіанти. На думку 21,4 % респондентів, це вдома, а 56,1 % вважають, що це в школі (ДЮСШ). 22,5 % вважають, що виховний вплив завжди відбувається в різних місцях (у школі, вдома, навулиці) по-різному (Рис. 3.6.).

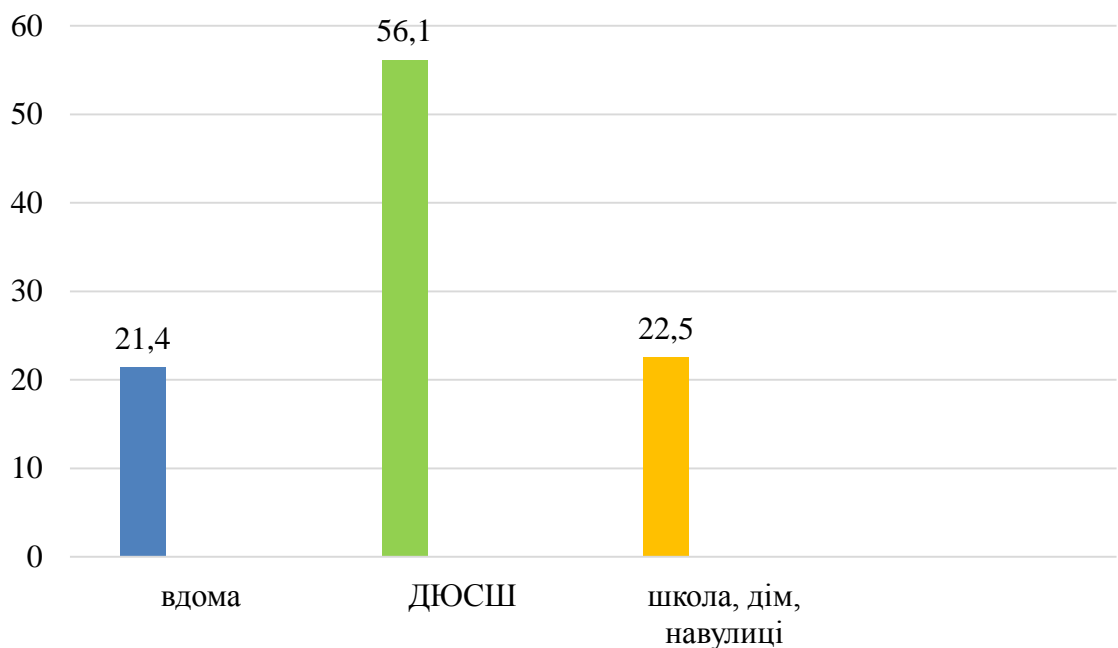

Рис. 3.6. Де відбувається вирішальний виховний вплив на свідомість дітей

Важливу роль у навчально-виховному процесі дітей на думку майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту відіграє й позакласна робота: тематичні заходи, свята, майстер-класи, благодійні заходи та вікторини. Подекуди їх кількість у закладах є надто малою для забезпечення належного рівня навчання та виховання. На думку 41,4 % майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту, кількість таких заходів є достатньою, а 29,5 % вважають, що періодичність проведення заходів достатня лише зрідка. Особливе занепокоєння викликає думка 29,1 % студентів про те, що кількість позакласних виховних заходів, на жаль, є неприйнятною та критично малою

для забезпечення повноцінного навчально-виховного процесу дітей (Рис. 3.7).

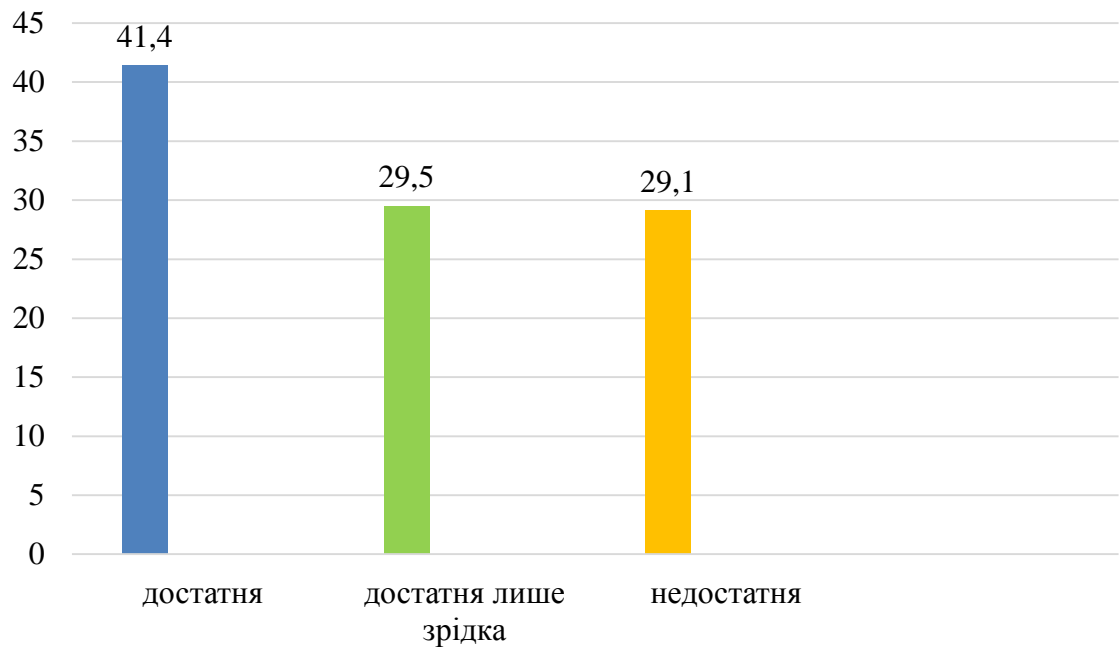

Рис. 3.7. Важливість позанавчальних заходів для дітей на думку майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту

Наступний блок питань був присвячений вивченню ставлення майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту до інтеграції олімпійської освіти в освітній процес дітей (під час майбутньої діяльності). Основні відомості про систему олімпійської освіти знають 59,4 % опитаних студентів, ключові моменти – 14,7 % і лише 25,9 % чують ці терміни вперше. Загалом понад 80% студентів мають певне, хоча й не глибоке уявлення про олімпійську освіту, що є хорошим показником для майбутніх інтеграційних процесів, заснованих на ідеях і принципах олімпізму.

Слова «олімпізм» та «олімпійська освіта» все частіше вживаються під час різноманітних заходів та загалом набувають популярності серед фахівців у галузі фізичної культури та спорту. Студенти визначили ці поняття за деякими ознаками, але кількість обраних варіантів не обмежувалася однією відповіддю. Найчастіше обирали два визначення, які, на думку вчителів,

характерні для олімпізму та основ олімпійської освіти. Зокрема, 49,4 % вважають, що це Олімпійські ігри, олімпійський рух, спорт і видатні спортсмени, а 26,4 % вважають це гармонійним поєднанням якостей тіла, волі та розуму. І лише невелика частина схильна ототожнювати ці поняття зі здоровим способом життя (19,3 %) і гармонійним особистісним розвитком (4,9 %). Загалом варіанти відповідей, які найчастіше вибирають, можуть слугувати підсумком основних і ключових ідей, які пропагують олімпізм та олімпійську освіту.

Наступним питанням для майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту слугувало: Напрями впровадження системи олімпійської освіти в навчально-виховний процес (на думку майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту). Результати опитування представлені в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Напрямки впровадження системи олімпійської освіти в навчально-виховний процес (на думку майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту)

Позакласна, виховна робота	14.6 %
Включення заходів з олімпійської освіти в навчальний процес.	46,4 %
Олімпійська освіта як окремий предмет	9.1%
Запровадження олімпійської освіти є недоцільним	4.6%
Міжпредметні зв'язки	25.3 %

Отже, 46,4 % респондентів вважають, що включення заходів з олімпійської освіти в навчальний процес буде сприяти популяризації олімпійського руху на думку майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту.

Наступним питанням було: Чи готові Ви впроваджувати олімпійську

освіту у навчальний процес? Отримані відповіді свідчать про те, що, на жаль, на сьогоднішній день не всі студенти готові пропагувати ідеї олімпійської освіти в освітньому процесі (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

**Прагнення майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту
популяризувати олімпійську освіту в навчальному процесі**

Відгуки студентів	%
Готові проваджувати	51.5 %
Портібно більше інформації про олімпійську освіту (заходи)	26.4 %
Не готові	9.6
Якщо будуть заходи на яких запросять	12,5

Слід зазначити, що 51,5 % респондентів не виключають можливості сприяння впровадженню олімпійської освіти в навчальний процес, а 26 % студентів відповіли, що інформації про олімпійську освіту - замало. Лише 12,5 % респондентів дали відповідь про те, що готові впроваджувати олімпійську освіту на тих заходах на які їх запросять. Понад 9 % висловили незгоду з впровадженням олімпійської освіти.

Завершальне питання анкети для студентів стосувалося самооцінки ними знань з олімпійської освіти та олімпійського руху. Результати опитування представлені в таблиці 3.3. Жоден з студентів не обрав варіант зі 100% якістю знань, що свідчить про недостатню обізнаність майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту з олімпіадної тематики. Лише 4,5 % студентів оцінили власні знання в межах 90-70%. З них 52,6 % оцінили свої знання в діапазоні 60-50%, що є об'єктивним свідченням рівня різнобічної підготовки студента. Причому майже половина респондентів обрали варіанти з ще меншими кількісними показниками знань з основ олімпіад, зокрема 40-20% – 32,1 %, 15-10% – 6,5 % та 0% – 4,3 % студентів.

Таблиця 3.3

Самоперевірка знань з олімпійської освіти та олімпійського руху

Рівень знань, % Власні знання майбутніх фахівців	Рівень знань, % Власні знання майбутніх фахівців
0%	4,3
10-15%	6,5
20-40%	32,1
50-60%	52,6
70-90%	4,5
100%	0

Узагальнюючи загальний рівень поінформованості студентів з основ олімпійської освіти, відзначимо низький рівень, про що свідчать відповіді на запитання анкети. Загалом майбутні фахівці з фізичного виховання та спорту відзначили практичну тотожність у доцільності популяризації ідей олімпізму для дітей, але необхідно вдосконалити інформаційне забезпечення шляхом розробки методичних рекомендацій.

3.3. Заходи олімпійської освіти для студентів ЗВО

Олімпійська освіта – це спеціально організований багаторівневий педагогічний процес формування гармонійно розвиненої особистості студентів через набуття знань, умінь та навичок. А розвиток різних здібностей, інтересів, і потреб, ціннісних орієнтацій, що базуються на гуманістичних ідеалах і цінностях олімпізму і є складовою частиною загальної освіти при підготовці фахівців з фізичного виховання та спорту [11].

На сьогодні Національним олімпійським комітетом України проводиться велика кількість заходів для дітей, школярів та студентів.

Важливе місце в цих заходах займає «Олімпійський день» (Рис. 3.8).

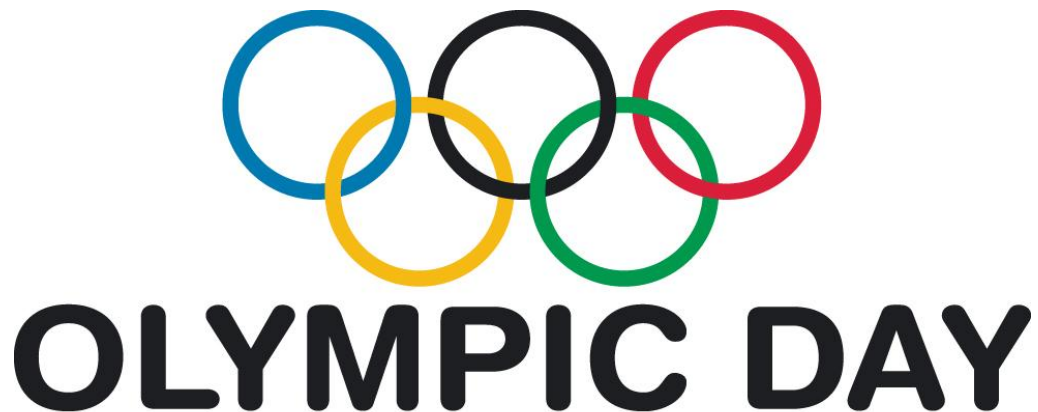

Рис. 3.8 Міжнародний логотип олімпійського дня

Олімпійський день – це родинне свято спорту, де кожен учасник заходу знаходить собі активності до душі та зможе відчутти себе справжнім олімпійцем. Захід проводиться у день заснування Міжнародного олімпійського комітету 23 червня на центральних вулицях міст, у парках, скверах, дитячих таборах, на стадіонах різних регіонів, охоплюючи всю Україну. Ціль заходу в тому, що учасниками можуть бути усі містяни поряд з ушавленими олімпійцями. Відбувається символічний забіг для всіх учасників. Також проводиться руханка перед початком забігу (Рис. 3.9.).

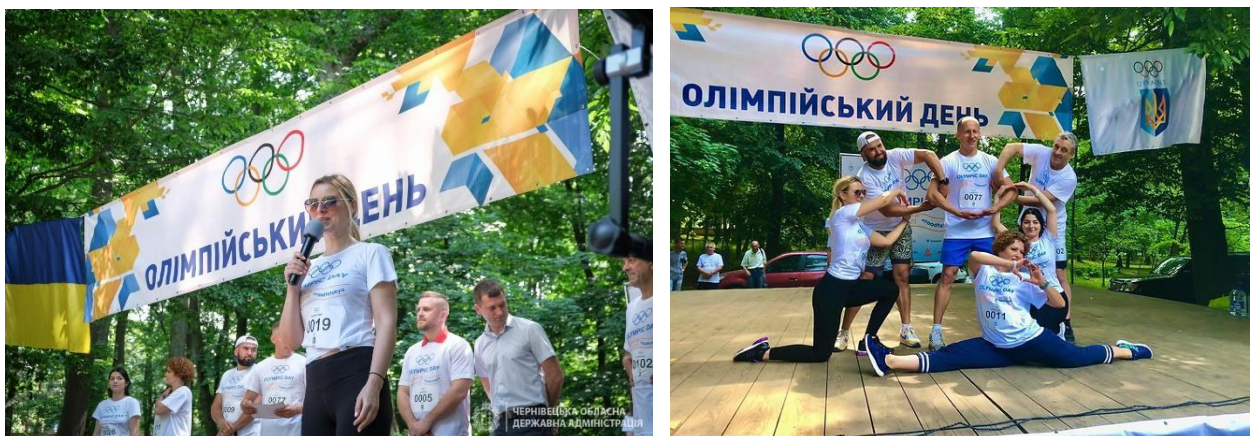

Рис. 3.9. Олімпійський день в Чернівцях 2021 р.

Участь дітей та студентів у заході може відбуватись у ролі волонтерів для допомоги в організації та спроведення центрального свята в регіоні.

Всеукраїнський олімпійський урок - це захід для дітей, школярів та студентів, який проводиться під час олімпійського тижня у другу суботу вересня після Дня фізичної культури та спорту. Олімпійські уроки були започатковані у 2005 році за ініціативи Національного олімпійського комітету України та за підтримки Міністерства освіти і науки України та Міністерства молоді та спорту України (Рис. 3.10.).

Завдання олімпійських уроків:

- сформувати свідоме розуміння необхідності популяризації регулярних занять з фізичної культури та спорту;
- надати інформацію про різні олімпійські види спорту та ушанованих спортсменів-олімпійців;
- сформувати правильне уявлення у дітей, школярів, студентів про олімпійський рух у світі та в Україні.

Рис. 3.10. Всеукраїнський олімпійський урок м.Чернівці 2021 р.

Олімпійські уроки проводяться у рамках «Олімпійського тижня». Олімпійський тиждень – це всеукраїнський спортивно-видовищний захід, спрямований на популяризацію фізичної культури та спорту, здорового способу життя, розвиток олімпійського руху в нашій державі (Рис. 3.11.).

Рис. 3.11. Олімпійський тиждень у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича

Також до Всеукраїнських заходів з популяризації олімпійської освіти, які можна проводити та реалізовувати для дітей, школярів та студентів можна віднести: «олімпійське лелеченя», «Олімпійська книга», «олімпійський куточок», «#OlympicLab», «DO LIKE OLYMPIANS», «Свято Олімпійського прапора», «МОЯ ОЛІМПІЙСЬКА МРІЯ», «ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ТИЖДЕНЬ СПОРТУ», «КОНКУРС "СВІТ СПОРТУ», «ГЕРОЇ СПОРТИВНОГО РОКУ», «Конкурс для журналістів», «Фотоконкурс», «МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ СПОРТУ». Всі ці проекти спрямовані на популяризацію олімпійського руху в Україні, популяризацію здорового способу життя, олімпійської освіти серед підростаючого покоління українців.

3.4. Перевірка ефективності програми «Сучасна олімпійська освіта» для студентів ЗВО

Сьогодні ми повинні шукати нові форми, методи, технології та засоби навчання та виховання студентів. Це все становить значну частину світового виробництва, що призводить до глобального перерозподілу як ринку праці, так і ринку освітніх послуг. Єдиний європейський освітній простір істотно підвищує роль інформаційних і комунікаційних технологій в системі освіти, що зумовлено сучасною світовою тенденцією, створенням глобальних відкритих освітніх та наукових платформ.

Модернізація освіти є основою підготовки сучасних фахівців галузі освіти. Впровадження сучасних технологій навчання в систему олімпійської освіти потребує поглибленого вивчення, розробки та створення нового інформаційно-освітнього середовища для сучасних студентів.

Відсутність інноваційних розробок у процесі навчання та виховання студентів спонукає до пошуку нових дієвих способів кардинального вдосконалення навчально-виховного процесу та застосування нових форм для освітньої діяльності.

Нові форми можна застосовувати під час навчальних дисциплін «Теорія та практика олімпійської освіти», «Методика олімпійської освіти дітей та молоді» а також у діяльності наукового гуртка «олімпійська освіта.»

Широкий спектр різного роду форм реалізації олімпійської освіти здатен забезпечити активне залучення молоді до регулярних занять фізичними вправами та спортом, розвиток творчих здібностей, популяризації волонтерської діяльності, етичних та моральних принципів особистості, покращення рівня успішності навчання у ЗВО, зменшення захворюваності та ін.

Для реалізації олімпійської освіти у позанавчальній діяльності ми впроваджували програму модулю «Сучасна олімпійська освіта». Який включав у себе різного роду заняття у системі ЗВО спеціальності «Фізична

культура і спорт Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича під час проведення занять у гуртку з олімпійської освіти кафедри теорії та методики фізичного виховання і спорту.

Він включав широкий різновид заходів, які сприяють вивченню основ олімпійської освіти, вдосконаленню знань з проведення заходів для дітей, формуванню активного, здорового і гармонійно розвиненої особистості студента (Рис. 3.12.).

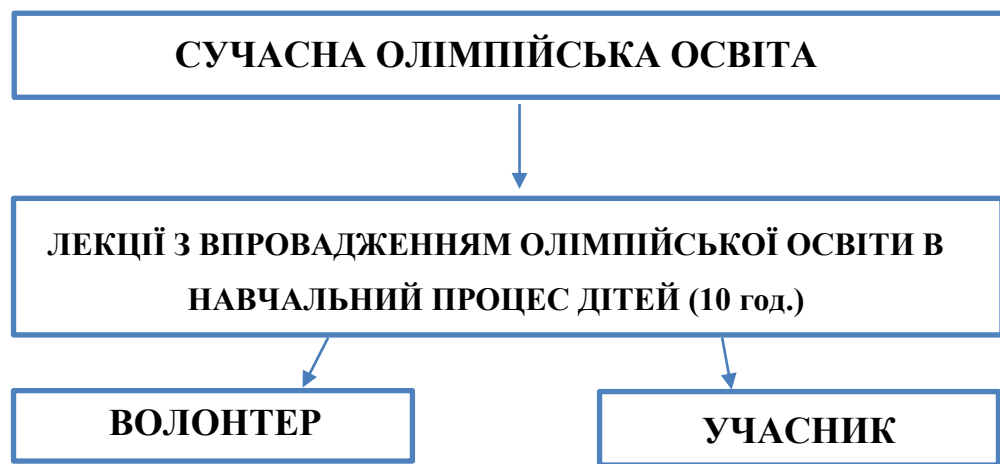

Рис. 3.12. Програма «Сучасна олімпійська освіта» для студентів ЗВО

Лекції з впровадженням олімпійської освіти включали в себе курс лекцій, які проводились для студентів у дистанційному форматі з тематики олімпійського руху, олімпійської освіти, організації та проведення різного роду заходів для дітей у якості учасника та волонтера. Завданнями волонтерів – було допомогати в організації та підготовці заходів для дітей з олімпійської освіти а учасники безпосередньо проводили сам захід (руханка, естафети, інноваційні форми).

Зацікавленість серед студентів ЗВО викликають різного роду позаурочні заходи на основі олімпійської освіти, адже проводяться вони не стандартно, та здатні сприяти розвитку цінностей (Рис. 3.13.та 3.14).

Загально відомо той факт, що нетрадиційні форми організації навчального та освітнього процесу студентів викликають нові емоції та

задоволення від процесу. Зокрема, сучасні студенти виділяють зацікавленістю, що вони є самі організаторами заходів різного роду (благодійні, майстер класи, руханки, зустрічі з відомими спортсменами та ін.).

Усі ці форми навчання та виховання студентів в гармонійному поєднанні та взаємодоповненні можуть формувати у студентів ЗВО обізнаність у організації та проведенні різного роду заходів на спортивну тематику.

На сучасному етапі підготовки сучасного студента спеціальності «Фізична культура і спорт» впровадження засад олімпійської освіти повинно мати одне із пріоритетних завдань.

Рис. 3.13. Заходи з олімпійської освіти зі студентами наукового гуртка «Олімпійська освіта»

Рис. 3.14. Заходи з олімпійської освіти зі студентами наукового гуртка «Олімпійська освіта»

Олімпійський рух – одне з найважливіших явищ суспільства, адже саме він надає унікальну можливість для здійснення олімпійської освіти, зміст якої полягає в розвитку та пропагуванні олімпійського спорту, розумінню світогляду його учасників, зміцненню співробітництва між народами і державами.

Включення олімпійської освіти в освітнє середовище сучасних студентів передбачає поєднання рухової активності з теоретичною складовою для організації та проведення різного роду заходів для дітей.

Педагогічний експеримент проводився на початку з березня по жовтень 2022 року під час проведення занять у гуртку з олімпійської освіти. Дослідження полягало в опитуванні студентів з метою визначення основних аспектів розвитку олімпійської освіти, впровадження інноваційних форм у навчальний процес для дітей засобами олімпійської освіти. Для цього нами було відібрано 19 студентів членів гуртка, який функціонує на кафедрі теорії

та методики фізичного виховання та спорту Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Під час нашого дослідження було визначено думку учасників анкетування щодо впливу олімпійської освіти та впровадження олімпійської освіти у позаурочних та позашкільних заходів у майбутній діяльності. Також були враховані зауваження студентів, що стосуються проблем у процесі застосування цих інноваційних форм. Крім того, учасники опитування мали змогу виділити ті основні елементи, які на їхню думку бракує для повноцінної діяльності олімпійської освіти в навчальному закладі.

Із березня 2022 по жовтень 2022 року в рамках наукового гуртка «Олімпійська освіта» було організовано та проведено різні заходи для дітей, школярів та студентів. Загалом кількість проведених становить 14 (Рис.3.15).

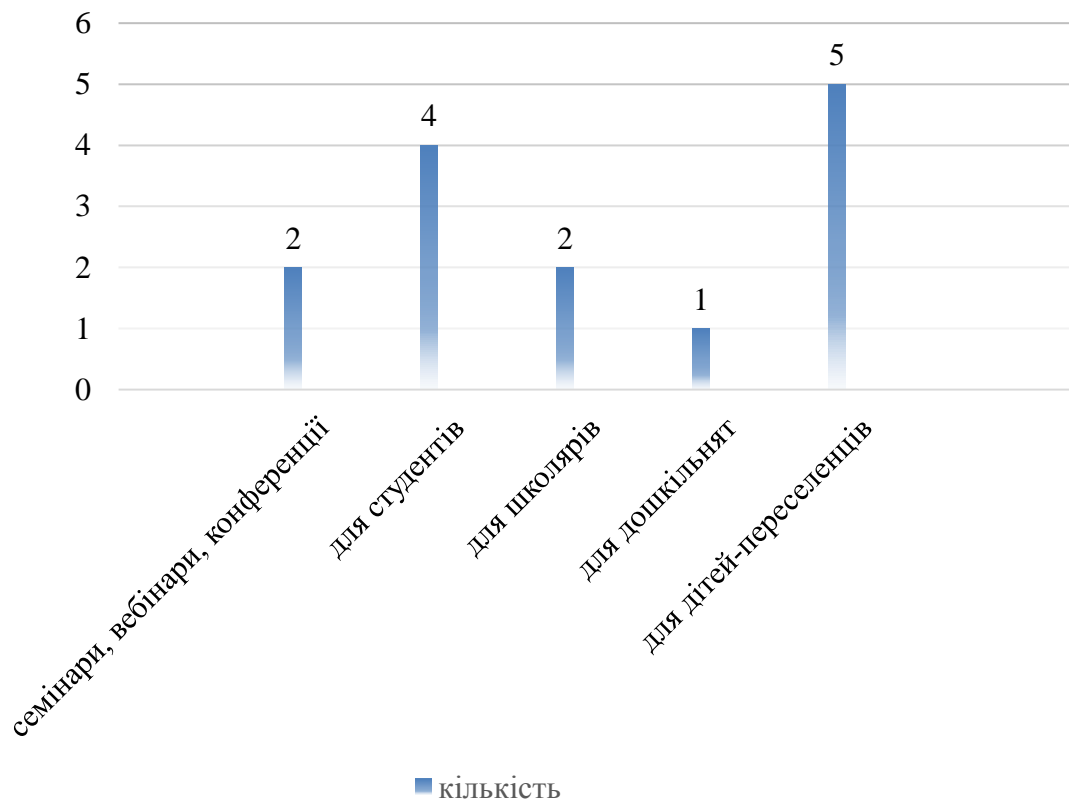

Рис. 3.15. Заходи в діяльності гуртка «Олімпійська освіта»

Під час занять у гуртку з олімпійської освіти було проведено різного роду заходи (благодійні, майстер-класи) для дітей, школярів та студентів з популяризації рухової активності та різних видів спорту (Рис. 3.16., 3.17).

*Рис. 3.16. Заходи з олімпійської освіти з учасниками гуртка
«Олімпійська освіта»*

Проведення даних заходів дало змогу підвищити рівень знань учасників гуртка «Олімпійська освіта» з проведенням різного роду заходів для дітей в тому числі переселенців.

*Рис. 3.17. Заходи з олімпійської освіти з учасниками гуртка
«Олімпійська освіта»*

Середній вік студентів, що взяли участь в експерименті, становить 17-20 років, серед яких більшість становлять дівчата, а саме 69,7 %, решта хлопці – 30,3 % (Рис. 3.18).

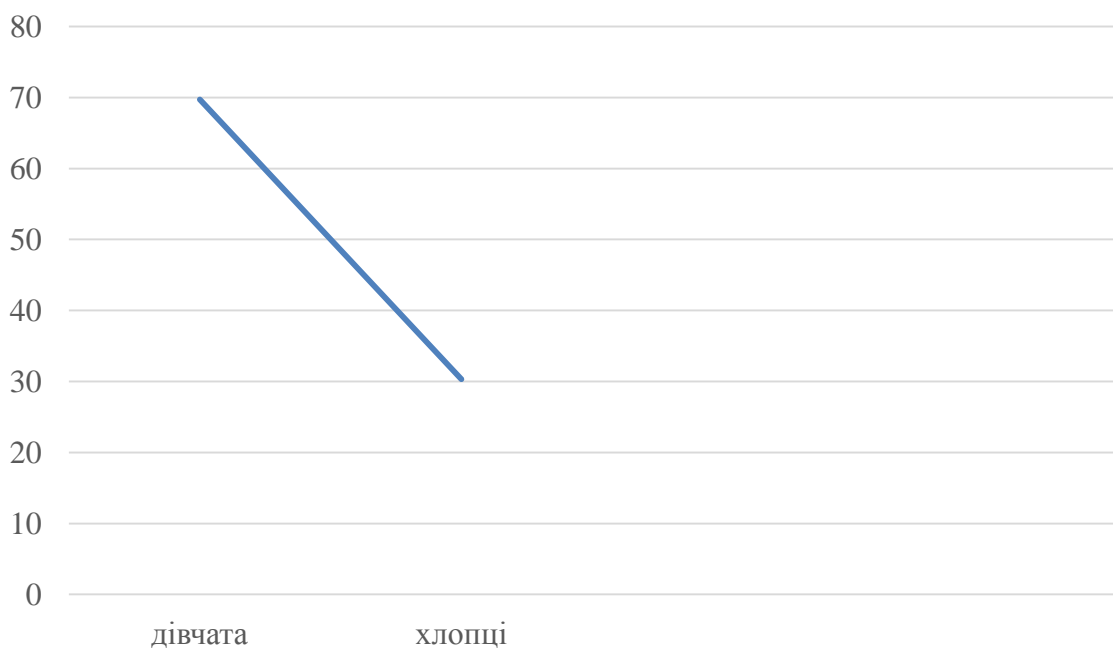

Рис. 3.18. Середній вік учасників наукового гуртка «Олімпійська освіта», %

Результати анкетування показали, що більшість студентів гуртка «Олімпійська освіта», це 76,2 % опитуваних студенти першого курсу, значно менший відсоток становлять студенти 2-3 курсів (12,6 %), студенти 4-6 курсів становить 3,2 % від загальної кількості учасників (Рис. 3.19).

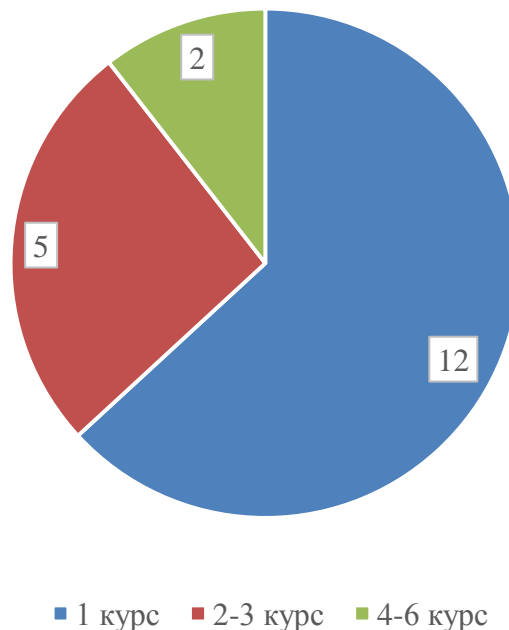

Рис. 3.19. Кількість студентів гуртка «Олімпійська освіта» по курсам, %

На запитання чи готові ви працювати після закінчення ЗВО працювати за спеціальністю, велика кількість (74,2 %) відповіли так, решта (14,6 %) дали відповідь що не знають, а (11,2 %).

Загальновідомим є той факт, що нетрадиційні методи, форми організації навчального процесу, а саме впровадження форм олімпійської освіти займає важливе значення. Так, до експерименту 64,5 % і 85,9 % після опитуваних вказали, що готові впроваджувати форми та засоби олімпійської освіти у процес фізичного виховання та спорту дітей після завершення навчання у ЗВО, 25,7 % до та 11,4 % після – готові здійснювати це частково, і лише

9,8 % до та 2,7 % після зовсім не готові впроваджувати засоби олімпійської освіти (Рис. 3.20.).

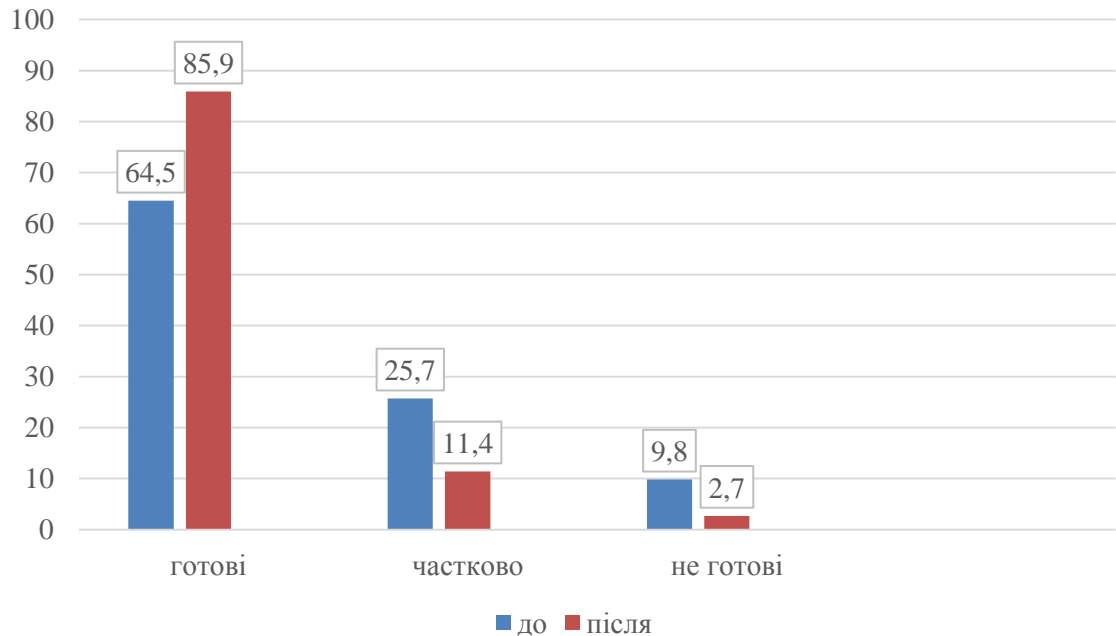

Рис. 3.20. Готовність впроваджувати форм олімпійської освіти у навчально-тренувальний процес дітей до та після педагогічного експерименту, %

За результатами опитування студентів наукового гуртка з питання «У яких формах Ви готові впроваджувати олімпійську освіту в навчальний процес після завершення навчання?» ми зробили висновок, що 73,7 % до 86,4 % після готові впроваджувати це у позанавчальній формі, і лише 26,3 % до та 13,6 % після – у навчальній.

Наступне питання анкети стосувалось зацікавленості олімпійською освітою у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича на кафедрі теорії та методики фізичного виховання і спорту у науковому гуртці «Олімпійська освіта» 62,9 % до та 86,1 % після респондентів відповіли так, що вказує на те, що вони проявляють інтерес до цієї галузі. А 9,4 % до та 3,6 % після усіх опитаних відповіли заперечно, це означає, що вони абсолютно не зацікавлені цією галуззю та не готові розвиваються в ній, а

27,7 % до та 10,3 % студентів указали на частковість свого інтересу до олімпійської освіти (Рис. 3.21.).

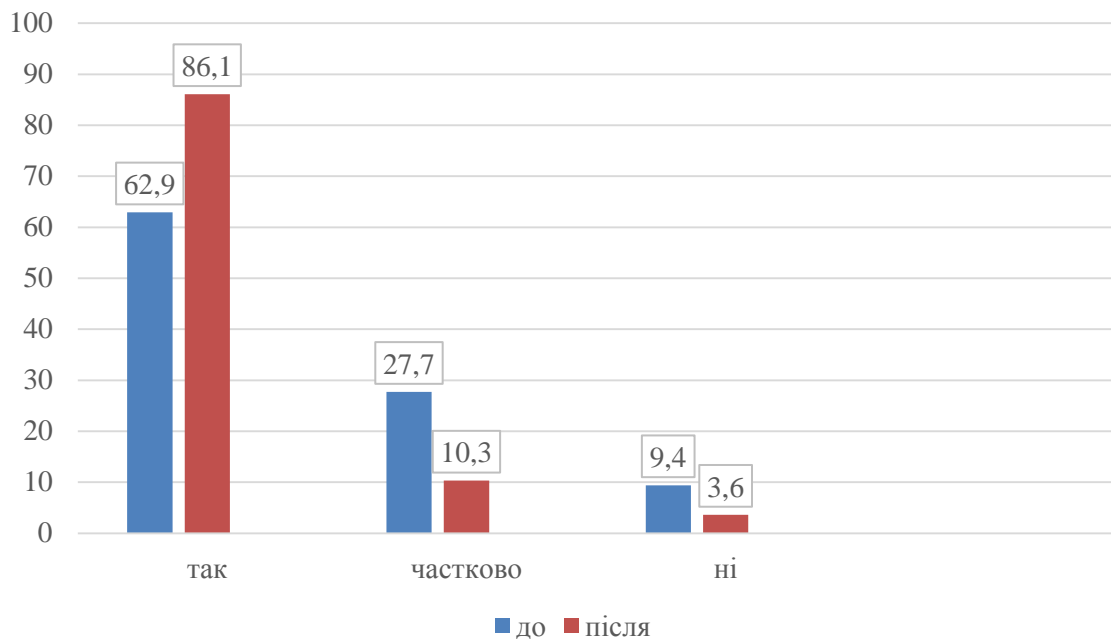

Рис. 3.21. Зацікавленість олімпійською освітою до та після педагогічного експерименту, %

З метою покращення інформування студентів гуртка «Олімпійська освіта» щодо готовності проведення заходів з олімпійської освіти ми виділили питання, де респонденти мали змогу визначити вплив залучення до проведення заходів у якості учасника та у якості волонтера. Так 56,2 % до та 64,6 після респондентів відповіли ствердно, що готові бути учасником заходів та долучатись до проведення. Решта опитуваних 43,8 % до та 35,4 готові бути волонтером у проведенні заходів з олімпійської освіти (Рис. 3.22.).

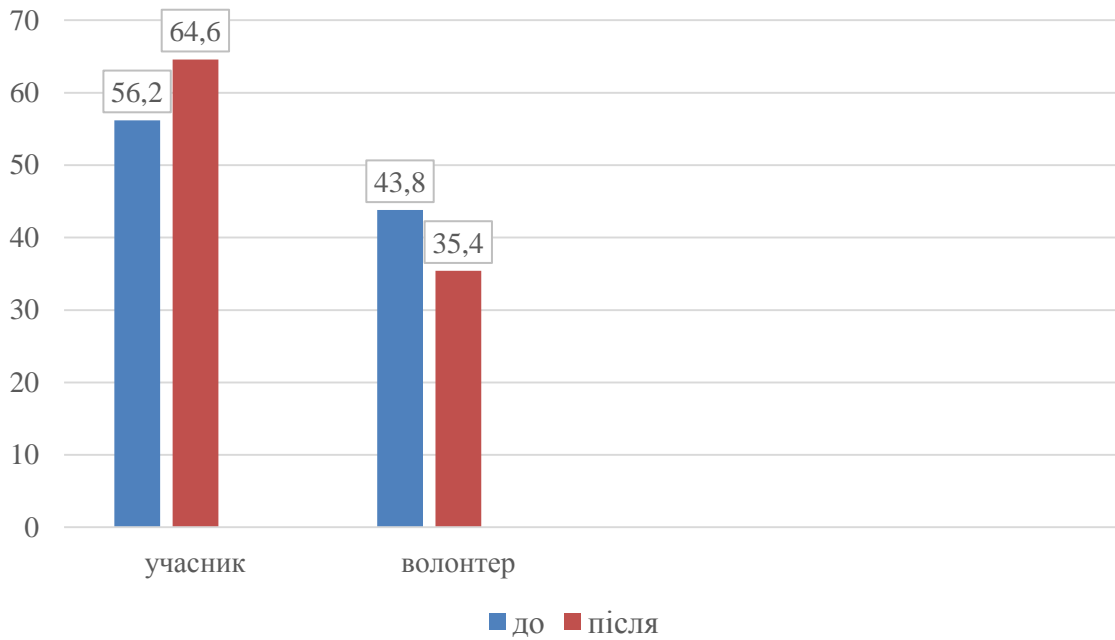

Рис. 3.22. Готовності до проведення заходів з олімпійської освіти, %

На запитання чи впливає на молоде покоління на готовність до впровадження заходів з олімпійської освіти шляхом залучення до проведення заходів на спортивну тематику 85,7 % до та 96,5 після відповіли ствердно «Так», а саме вказали, що це впливає. Всього, 14,3 % до та 3,5 % після респондентів відповіли, що не впливає (Рис. 3.23.).

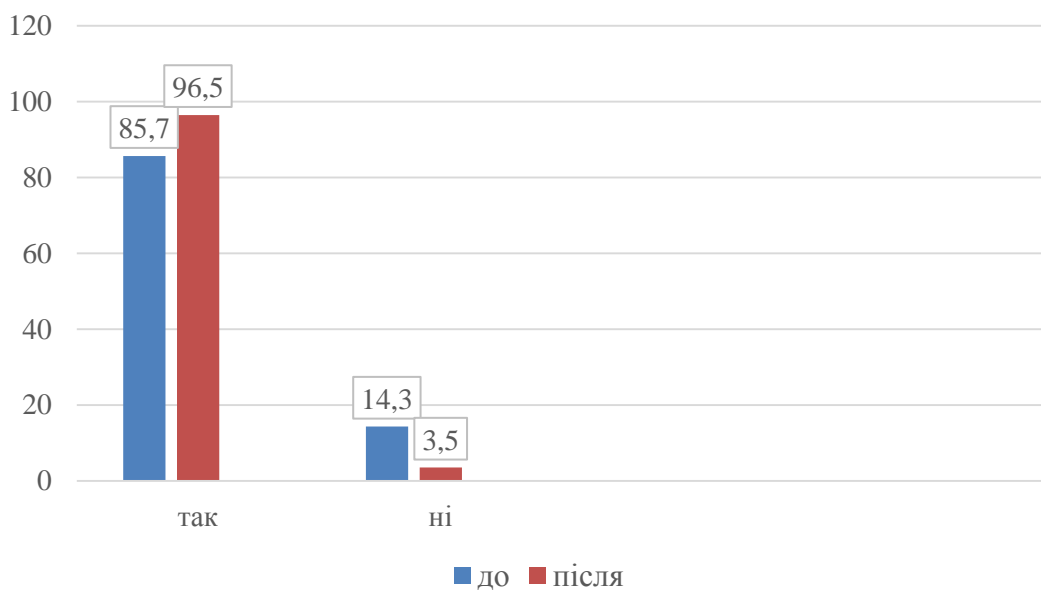

Рис. 3.23. Вплив на молоде покоління готовність до впровадження заходів з олімпійської освіти, %

Відмінною рисою педагогічної діяльності є відносини «викладач-студент», завдяки чому відбувається передача знань, умінь та навичок до торганізації та проведення заходів з олімпійської освіти. Саме тому під час опитування майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту учасників гуртка «олімпійська освіта» мали змогу вказати, чого саме не вистачає у їхній діяльності для інтеграції у навчально-виховний процес дітей після навчання. Результати анкетування показали наступне:

- багатьом майбутнім фахівцям для цієї реалізації необхідне матеріально-технічна база для проведення таких заходів у майбутній діяльності;

- значна кількість студентів у майбутній діяльності будуть потребувати поліпшення знань з цієї теми шляхом різноманітних методичних засідань, курсів, вебінарів, семінарів, участі у конференціях, які, на думку респондентів, найкраще впливають на розвиток та отримання знань з цієї галузі;

- показове проведення заходів та залучення її у ролі волонтерів та учасників на добровільній основі;

- необхідне забезпечення сучасної науково-методичної літератури з олімпійської освіти.

Окрім вищезазначеного, було порушено питання про проведення заходів у дистанційному режимі з дітьми у майбутній діяльності, оскільки існує потреба у збільшенні інформації з цієї теми, яка дасть змогу учасникам гуртка з «Олімпійської освіти» стати більш компетентними. Важливою проблемою, за наявними показниками, є також відсутність належного спортивного інвентарю та обладнання для проведення заходів для дітей.

ВИСНОВКИ

1. Отже, олімпійська освіта – багаторівневий спеціально організований педагогічний процес формування гармонійно розвиненої особистості через набуття знань, умінь і навичок, розвиток здібностей, інтересів, потреб та ціннісних орієнтацій, що базуються на гуманістичних ідеалах і цінностях олімпізму і є складовою частиною загальної освіти.

Аналіз науково-методичної літератури та практики з обраної теми дослідження свідчить, що сучасна олімпійська освіта все частіше стає предметом наукового аналізу різних вчених, які досліджують науково-педагогічні та нормативно-правові основи розвитку системи олімпійської освіти для різних верств населення;

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Булатова М. Олимпийское образование на Украине: методология, организация, практические результаты (1991 – 2001 гг.) / М. Булатова, В. Платонов // Олимпийский спорт и спорт для всех: V Междунар. науч. конгр.– Минск, 2001.– С.65.
2. Булатова М.М. Система олімпійської освіти в Україні та нові форми її впровадження // Олімпійський спорт і спорт для всіх: Тези доп. ІХ Міжнар. наук. конгр.– К., 2005.– С.7.
3. Вацеба О. Актуальні питання олімпійської освіти у навчально-виховному процесі учнів загальноосвітніх шкіл України (на прикладі м. Львова) / О. Вацеба, В. Юхимук // Олімпійська освіта: виховання, здоровий спосіб життя, соціальна адаптація: матеріали континент. семінару. – К., 2007. – С.87–93.
4. Вацеба О. Актуальні проблеми олімпійської освіти в загальноосвітніх навчальних закладах України / О. Вацеба, В. Юхимук // Олімпійський спорт і спорт для всіх: тези доп. ІХ міжнар. наук. конгр.– К., 2005.– С.8.
5. Вацеба О. Олімпійська освіта як складова навчання та виховання школярів / О. Вацеба, В. Юхимук // Сучасні проблеми фізичного виховання та спорту школярів та студентів: матеріали ІV Всеукр. наук. студ. конф.– Суми, 2004.– С.388–390.
6. Вацеба О. Формы олимпийского образования учеников общеобразовательных школ Украины / О. Вацеба, В. Юхимук // Perspective moderne ale impactului societății contemporane asupra educației fizice și sportului – Chisinau: I.N.E.F.S., 2006.– P.114–117.
7. Вацеба О., Юхимук В. Ставлення чеських школярів до олімпійських ідеалів (за результатами аналізу літературних джерел) / О. Вацеба, В. Юхимук // Молода спортивна наука України: зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. Л., 2004.– Т.4.– С.53–58.

8. Вацеба О.М. Уявлення та знання українських школярів про цінності олімпізму [Електронний ресурс] / О. Вацеба , В. Юхимук // Спортивна наука України – 2005. – №1. – С.15–23. – Режим доступу до журналу: www.lviv_unfiz.com.ua.

9. Галан Я. П. Реалізація олімпійської освіти в дитячих дошкільних навчальних закладах / Я. П. Галан // Теорія і практика фізичного виховання : науково-метод. журнал / [гол. ред. – О. Г. Кучерявий]. – Донецьк : Донецький національний університет, 2012. — №1. – С. 383–387.

10. Галан Я.П., Огнистий А.В., Огниста К.М., Божик М.В. Олімпійська освіта в підготовці майбутніх вчителів початкових класів у реаліях нової української школи. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2020. Вип. 70. Т. 1. С. 108–113. http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2020/70/part_1/22.pdf

11. Галан Я.П. Роль олимпийского образования в процессе обучения детей / Я. Галан // Congres științific internațional "Sportul Olimpic și sportul pentru toți" : Culerea materialelor științifice (12-15 septembrie 2011) Chișinău, Republica Moldova) – Ch. : USEFS, 2011. – V. 1. – P. 50–52.

12. Дутчак М. „Спорт для всех ” в утверждении идеалов олимпизма в Украине / М. Дутчак // Наука в олимпийском спорте.– 2001.– №3.– С.61–66.

13. Енциклопедія олімпійського спорту України / за заг. ред. В.М. Платонова.– К., 2005.– 462с.

14. Кручевич Т.Ю. Научные исследования в массовой физической культуре / Т. Кручевич. – К.: Здоровья, 1985.– 120с.

15. Кручевич Т. Оцінка як один з факторів підвищення мотивації учнів до фізичної активності / Т. Кручевич // Фізичне виховання в школі: наук.-метод. журнал. – К., 1999.– №1.– С.47–50.

16. Кубертен де П'єр. Олімпійські мемуари / П'єр де Кубертен .– К.: Олімпійська література, 1997.– 178с.

17. Кудратов Р.К. Олимпийское образование в Узбекистане / Р.К. Кудратов // Олімпійський спорт і спорт для всіх: матер. ІХ Міжнар. наук. конгр.– К., 2005.– С.12.
18. Кузьмінський А.І. Педагогіка: підруч. – 2-е вид., перероб. і доп. / А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. – К.: Знання-Прес, 2004.
19. Кузьмінський А.І. Педагогіка: підручник / А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. – К., 2003.– С.378.
20. Національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту: затверджена Указом Президента України від 28 вересня 2004 року № 1148/2004.
21. Новий тлумачний словник української мови: у 4 т.– К.: Аконіт, Т.3. –1998. – С.138.
22. Олімпійська освіта: метод. рек. / за заг. ред. М.М. Булатової. – К., 2002.– 37с.
23. Олімпійська хартія: Міжнародний олімпійський комітет.– К.: Олімпійська література, 1999.– 96с.
24. Педагогіка: навч. посіб. для студ. пед. ін-тів. – К., 1965.– 507с.
25. Педагогіка: підруч. для студ. пед. ін-тів та ун-тів / За заг. ред. М.Д. Ярмаченко. – К.: Вища шк., 1986.– С.11.
26. Платонов В.Н. Олимпийский спорт как система знаний и сфера деятельности / В.Н. Платонов, В.В. Петровский // Наука в олимпийском спорте. – №2.– С.31–36.
27. Платонов В., Булатова М., Вдовенко В. Издательство “Олимпийская литература” и пропаганда олимпийского движения / В. Платонов, М. Булатова, В. Вдовенко // Молодежь–Наука–Олимпизм: материалы Междунар. форума.– М., 1998.– С.188–190.
28. Платонов В.Н., Гуськов С.И. Олимпийский спорт: учебник / В.Н. Платонов, С.И. Гуськов – Т.1.– К.: Олимпийская литература, 1994.– 496 с.
29. Про освіту: Закон України від 28 червня 1991р.
30. Про фізичну культуру і спорт : Закон України від 1993р.

31. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів “Фізична культура”. 5–12 класи. – К.: ВТФ “Перун”, 2005. – 272 с.
32. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів “Фізична культура”. 5–12 класи. – К.: ВТФ “Перун”, 2009. – с.
33. Фіцула М.М. Педагогіка: посібник / М.М. Фіцула. – К.: Академія, 2000. – С. 93.
34. Цільова комплексна програма “Фізичне виховання – здоров’я нації”. – К., 1998. – 44с.
35. Шалар О.Г. Міцні знання про закономірності фізичного розвитку – запорука результативності самостійних занять фізичною культурою підлітків / О.Г. Шалар // Теорія та методика фізичного виховання. – 2003. – №3. – С.2–5.
36. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Частина 2. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. – 248 с.
37. Юхимук В. Актуальні питання навчально-методичного забезпечення олімпійської освіти школярів України / В. Юхимук // Молода спортивна наука України: зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. – Л., 2006. – Т.3. – С.414–419.
38. Юхимук В. Аналіз навчальних програм олімпійської освіти школярів загальноосвітніх навчальних закладів Російської Федерації / В. Юхимук // Молода спортивна наука України: зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. – Л., 2007. – Вип.11. – Т.5. – 5–74с. pdf.
39. Юхимук В. Олімпійська освіта школярів в діяльності Міжнародної олімпійської академії / В. Юхимук // Спортивна наука України, Л., 2007. – № 3 (12) – С.36–43.
40. Юхимук В. Олімпійська освіта школярів в діяльності Міжнародної олімпійської академії [Електронний ресурс] / В. Юхимук // Спортивна наука України – 2007. – № 3 (12). – С.36–43. – Режим доступу до журналу: www.lviv_unfiz.com.ua.
41. Юхимук В. Олімпійський всезнайко: навч. посіб. для учнів сер. шк. віку / В. Юхимук. – Л.: Ліга-Прес, 2007. – 132 с.

42. Юхимук В. П. До питання понятійного тлумачення словосполук „олімпійська освіта” та „олімпійське виховання” / В. Юхимук // Молода спортивна наука України: зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту.– Л., 2005.– Т.4.– С.237–242.

43. Юхимук В. Понятійний аналіз словосполук “олімпійське виховання” та “олімпійська освіта” / В. Юхимук // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: наук. монографія / за ред. С.С. Єрмакова. – Х., 2008. – №5. – С.154–158.

44. Юхимук В. П. До питання понятійного тлумачення словосполук „олімпійська освіта” та „олімпійське виховання” / В. Юхимук // Молода спортивна наука України: зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. – Л., 2005. – Вип. 9. – Т.4.– С. 237–242.

45. Юхимук В., Мандюк М. Ставлення учителів фізичного виховання до поширення знань олімпійської тематики серед учнів загальноосвітніх навчальних закладів м. Львова / В. Юхимук // Слобожанський науково-спортивний вісник: матеріали наук. конф. – Х., 2007. – №11. – С. 28–31.

46. Ягупов В.В. Педагогіка / В.В. Ягупов. – К.: Либідь, 2002 – 569 с.

47. Czechowski M. Integracyjne funkcje edukacji olimpijskiej / M. Czechowski // Wychowanie fizyczne i sport.– 2002.– Т.XLVI, Nr.1.– S.9–10.

48. Edukacja olimpijska w reformujacej sie szkole.– Warszawa, 2000.– 185s.

49. Galan I. Olympic Education in the System of the Ukrainian Preschool Establishments, Ukrainian National University of Physical Training and Sport, Kyiv, Ukraine : 17 International Scientific Congress Olympic Sport and Sport for All 2-5 June 2013 Capital University of Physical Education and Sports, Beijing, P.R. China, 2013. – P. 241.

50. Gravitis U. Unity of physical and spiritual development / U. Gravitis U // Молодежь–Наука–Олимпизм: материалы Междунар. форума.– М., 1998.– С. 371.

51. Kozlova K. Principles and ways of engaging youths in the olympic ideals / K. Kozlova // Wychowanie fizyczne i sport.– 1999.– VOL.XLIII, Nr.1.– S.401– 402.

52. <http://www.noc-ukr.org> [Електронний ресурс] (10.12.2022).

53. www.uni-sport.edu.ua (15.10.2022).